

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

Nr ewid. 44/2011/P10050/KGP

KGP-4100-01-01/2011

Informacja o wynikach kontroli wykonania w 2010 roku budżetu państwa w części 20 Gospodarka

Warszawa maj 2011 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania w 2010 roku
budżetu państwa w części 20 Gospodarka**

Dyrektor Departamentu
Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Andrzej Otrębski

(-) Andrzej Otrębski

Zatwierdzam:

Stanisław Jarosz

(-) Stanisław Jarosz

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 26 maja 2011 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
Cel i zakres kontroli	4
Uwarunkowania prawne i organizacyjne.....	4
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	6
Ocena ogólna.....	6
Sprawozdawczość.....	7
Uwagi i wnioski	8
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI.....	9
Księgi rachunkowe.....	9
Budżet krajowy	9
Budżet środków europejskich	29
Wydatki w układzie zadaniowym	33
Inne ustalenia kontroli	36
Ustalenia innych kontroli.....	37
4. WYKONANIE PLANÓW FINANSOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH, GOSPODARSTW POMOCNICZYCH I DOCHODÓW WŁASNYCH ORAZ ICH LIKWIDACJA.....	48
Zakłady budżetowe	48
Gospodarstwa pomocnicze	49
Dochody własne.....	50
5. INFORMACJE DODATKOWE O PRZEPROWADZONEJ KONTROLI.....	52
Protokół.....	52
Wystąpienie pokontrolne.....	52
Finansowe rezultaty kontroli.....	52

ZAŁĄCZNIKI

1. Wprowadzenie

Cel i zakres kontroli

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, przeprowadziła, w dniach od 4 stycznia 2011 r. do 26 kwietnia 2011 r., kontrolę wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 20 *Gospodarka*.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania *ustawy budżetowej na rok 2010*² w tej części pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności. Kontrola, obejmująca okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r., została przeprowadzona w Ministerstwie Gospodarki³.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi w NIK standardami kontroli oraz założeniami metodycznymi do kontroli wykonania budżetu państwa⁴.

Uwarunkowania prawne i organizacyjne

Dysponentem głównym części 20 budżetu państwa jest Minister Gospodarki. W dniu 31 grudnia 2010 r. w części 20 dysponentami budżetu III stopnia było 47 kierowników Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji Ambasad lub Konsulatów RP (dalej: WPHI), czterech kierowników Zespołów w Stałych Przedstawicielstwach RP przy organizacjach międzynarodowych za granicą (UE w Brukseli, WTO w Genewie, OECD w Paryżu oraz Biurze UN i Organizacji Międzynarodowych w Wiedniu) oraz dyrektor Ośrodka Studiów Wschodnich (dalej: OSW).

W części 20 w 2010 r. funkcjonowało sześć zakładów budżetowych. W I półroczu 2010 r. działały trzy gospodarstwa pomocnicze, a w II półroczu - dwa. Jednostki te do końca 2010 r. zostały zlikwidowane.

Dochody zrealizowane w części 20 budżetu państwa stanowiły 0,04% dochodów ogółem budżetu państwa. Wydatki Ministerstwa ponoszono zarówno w ramach budżetu środków krajowych, jak i budżetu środków europejskich. Stanowiły one odpowiednio 0,62% i 3,81% wydatków tych budżetów.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Ustawa z dnia 22 stycznia 2010 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 102).

³ Dalej: Ministerstwo lub MG.

⁴ Por. http://bip.nik.gov.pl/pl/bip/metodyka_kontroli/px_px_kontrola_budzetowa_2009_05.pdf.

W 2010 r. w części 20 Minister Gospodarki realizował jedno zadanie priorytetowe *Wzrost konkurencyjności gospodarki* w ramach funkcji nr 6 *Koordinacja polityki gospodarczej kraju*. Minister Gospodarki realizował również swoje zadania w ramach trzech innych funkcji: nr 11 *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*, nr 15 *Polityka zagraniczna* oraz nr 22 *Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna*.

2. Podsumowanie wyników kontroli

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie budżetu państwa w 2010 r. w części 20 *Gospodarka*.

Na podstawie wyników kontroli dochodów i wydatków oraz sprawozdawczości budżetowej stwierdzono, że nadzór i kontrola nad wykonaniem budżetu sprawowane były przez Ministra Gospodarki zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*⁵. Prowadzone były oceny przebiegu wykonania zadań, realizacji wydatków oraz wstępne oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych. Dotacje udzielane były zgodnie z ustalonymi planami. Rzetelnie sporządzono sprawozdawczość budżetową. Zasadnicze nieprawidłowości polegały na:

- dokonaniu wydatku majątkowego w kwocie 10 000 tys. zł z § 6207 *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich* (rozdział 15095 *Pozostała działalność*) przed dokonaniem przez Ministra Gospodarki stosownej zmiany w planie finansowym, polegającej na zwiększeniu wydatków w tym paragrafie, oraz przed uzyskaniem zgody Ministra Finansów na to zwiększenie, tj. z naruszeniem przepisów art. 162 pkt 3 *ustawy o finansach publicznych*; stanowi to naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 11 ust. 1 *ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*)⁶,
- stosowaniu nieprawidłowej (10% zamiast 12%) stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych, wskutek czego zaniżono należności budżetowe naliczone za IV kwartał 2010 r. o 5,4 tys. zł oraz bezzasadnym naliczeniu odsetek w wysokości 271,3 tys. zł od wierzytelności dłużnika znajdującego się w stanie upadłości; w trakcie kontroli NIK naliczenia te zostały skorygowane,
- niedokonaniu odpisów aktualizujących należności w kwocie 15 370,8 tys. zł od 8 firm znajdujących się w stanie upadłości lub likwidacji,
- przyznawaniu nagród pieniężnych za szczególne osiągnięcia w działalności na rzecz rozwoju polskiej gospodarki poprzez promocję gospodarczą oraz wspieranie rozwoju polskiego potencjału eksportowego i eksportu (wydatkowano na ten cel 3 764 tys. zł) nie-

⁵ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2005 r., Nr 14 poz. 114 ze zm.

zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie wewnętrznymi regulacjami oraz na zaniechaniu uzasadniania wniosków o przyznanie tych nagród,

- braku procedur regulujących wykonywanie przez pracowników Ministerstwa w godzinach pracy dodatkowych, odpłatnych czynności wykonywanych na podstawie odrębnych umów i nakładających obowiązek odpracowania czasu przeznaczanego na wykonywanie tych czynności,
- niewyegzekwowania od jednego z podmiotów korzystających z finansowego wsparcia inwestycji obowiązku złożenia w ustalonym terminie sprawozdania z realizacji zobowiązań umownych.

Sprawozdawczość

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli łączne sprawozdania budżetowe w części 20:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) za IV kwartał 2010 r.,
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń (Rb-Z) za IV kwartał 2010 r.,
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE i innych oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28-Programy)
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE)

sporządzone zostały terminowo i prawidłowo⁷. Przekazują one prawdziwy i rzetelny obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań.

⁷ Zasady sporządzania sprawozdań budżetowych w roku 2010 regulowane były przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247).

Uwagi i wnioski

W stosunku do lat ubiegłych, między innymi wskutek realizacji wniosków pokontrolnych NIK, zauważalna jest znacząca poprawa sposobu realizacji budżetu w części 20 *Gospodarka*. Podkreślić przy tym należy, że Minister Gospodarki corocznie podejmuje skuteczne na ogół działania zmierzające do usuwania stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień. Obniżona ocena ogólna jest przede wszystkim wynikiem pojedynczych, lecz istotnych nieprawidłowości. Ponadto, NIK zwraca uwagę na nieprawidłowości i uchybienia w realizacji zadań omówionych w rozdziale *Ustalenia innych kontroli*, ujawnione w toku kontroli bezpieczeństwa zaopatrzenia Polski w węgiel kamienny ze złóż krajowych. Wykonywane były one wprawdzie w latach 2007 – 2009, lecz ich skutki dotyczą także 2010 r. Nieprawidłowości te osłabiały skuteczność przeciwdziałania nieracjonalnej – w ocenie NIK – gospodarce złożami węgla kamiennego w Polsce.

Po tegorocznej kontroli NIK wnioskuje o: zapewnienie dokonywania odpisów aktualizujących należności, wprowadzenie zasady uzasadniania wniosków o nagrody z tytułu osiągnięć w działalności proeksportowej, wyegzekwowanie od firmy Cadbury Wedel Sp. z o.o. zaległego rocznego sprawozdania przewidzianego umową o dotację na finansowe wsparcie inwestycji, wyegzekwowanie od pracowników wykonujących w godzinach służbowych czynności w ramach prac zleconych w 2010 r. odpracowanie czasu przeznaczzonego na te czynności oraz ustanowienie w tym zakresie stosownych procedur, a także o ustalanie mierników oceny realizacji zadań w ramach budżetu zadaniowego w taki sposób, aby odzwierciedlały realizację zadań wykonywanych faktycznie przez Ministerstwo Gospodarki.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

Księgi rachunkowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skuteczność funkcjonowania procedur kontroli zarządczej oraz wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do bieżącej i rocznej łącznej sprawozdawczości budżetowej, a także poprawność formalną dowodów i zapisów w księgach rachunkowych.

Powyższą ocenę sformułowano na podstawie przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych oraz badania próby 40 dowodów księgowych dobranej metodą monetarną⁸ dokumentujących operacje gospodarcze o łącznej wartości 615 267,5 tys. zł, w tym 29 dowodów w doborze losowym (197 286,2 tys. zł) oraz 11 w doborze obligatoryjnym (417 981,3 tys. zł), ze zbioru 2 362 zapisów odzwierciedlających operacje gospodarcze o wartości 1 235 069,4 tys. zł.

Wylosowane dowody/zapisy księgowe spełniały wymogi formalne dotyczące poprawności dowodu, kompletności i poprawności w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji, kompletności i poprawności formalnej zapisu/dowodu w księgach rachunkowych, były prawidłowe pod kątem wartości transakcji, okresu księgowania, ujęcia na kontach, w podziałkach klasyfikacji budżetowej, potwierdzały terminowe regulowanie zobowiązań.

Budżet krajowy

Dochody

W *ustawie budżetowej* ustalono dochody budżetowe w części 20 *Gospodarka* w wysokości 65 733 tys. zł. W trakcie roku kwota ta nie była zmieniana. Faktycznie osiągnięto 89 221,2 tys. zł, przekraczając plan o 35,7%. NIK nie wnosi zastrzeżeń do rzetelności planowania dochodów budżetowych w 2010 r., pomimo iż w niektórych pozycjach znacząco przekroczono ustalone kwoty. Były to jednak tytuły dochodów niezależne wprost od działań Ministra Gospodarki, tj. zwroty dotacji, dochody z tytułu odsetek oraz innych rozliczeń z przedsiębiorcami. Dotyczyło to działów:

- 100 *Górnictwo i kopalnictwo* – 1 172 tys. zł wobec planowanych 659 tys. zł (o 77,8% więcej);
- 150 *Przetwórstwo przemysłowe* – 26 026,5 tys. zł wobec 15 891 tys. zł (o 63,8% więcej);
- 500 *Handel* - 1 498,5 tys. zł a planowano 811 tys. zł (o 84,8% więcej od planu),

⁸ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

- 750 *Administracja publiczna* – 36 266,4 tys. zł wobec 27 408 tys. zł, (o 32,3% więcej),
- 752 *Obrona narodowa* - 1 434,8 tys. zł, zaplanowano 810 tys. zł (o 77,1% więcej),
- 801 *Oświata i wychowanie* - 1 302,1 tys. zł, a planowano 154 tys. zł (o 745,5% więcej).

Dochody nieplanowane uzyskano w dziale 710 *Działalność usługowa* w wysokości 738,2 tys. zł (nieplanowana nadwyżka finansowa z zysku za 2009 r. osiągnięta przez Polskie Centrum Akredytacji) oraz w dziale 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska*, w wysokości 782,7 tys. zł, z tytułu zwrotów i odsetek z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zgodnie z planem zrealizowano dochody w dziale 756 *Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem*. Uzyskano 20 000 tys. zł dochodów tytułem dywidendy od firmy Węgłokoks S.A.

Dane dotyczące dochodów budżetowych przedstawiono w tabeli, stanowiącej załącznik nr 1 do *Informacji*.

Szczegółowej kontroli poddano dowody i odpowiadające im zapisy księgowe dokumentujące pobieranie dochodów na kwotę 55 662,3 tys. zł (62,4% dochodów w części 20). Na podstawie wyników tego badania NIK stwierdza, że dochody były rzetelnie pobierane i terminowo przekazywane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

Należności

Należności ogółem części 20 na koniec 2010 r. wyniosły 37 385,3 tys. zł, co oznacza wzrost o 6,2% w porównaniu z 2009 r. Należności wymagalne w dniu 31 grudnia 2010 r. wyniosły 31 854,2 tys. zł i były o 6,3% wyższe w porównaniu z 2009 r.

Należności wymagalne dotyczyły zwrotów od przedsiębiorstw z tytułu dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości i wpływów z różnych dochodów - 31 657,5 tys. zł, grzywien i kar pieniężnych - 169,6 tys. zł, należności od Ministerstwa Spraw Zagranicznych - 1 tys. zł oraz innych rozliczeń - 16,1 tys. zł. Należności w wysokości 26 219,8 tys. zł pochodzą od firm, którym w latach 2002-2007 udzielono wsparcia inwestycyjnego. Należności główne (pochodzące z lat 2000-2010) wraz z odsetkami od 9 przedsiębiorców znajdujących się w stanie upadłości wynoszą 18 005,4 tys. zł.

Nie dokonano odpisów aktualizujących należności w kwocie 15 370,8 tys. zł od 8 firm w stanie upadłości lub likwidacji; zgodnie z art. 35b. ust.1 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁹ na należności te należało dokonać, nie później niż na dzień bilansowy, odpis-

⁹ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

su aktualizującego. Obowiązek ten wynikał z § 3 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych*¹⁰, które miało zastosowanie do operacji gospodarczych za 2010 r.¹¹.

Do naliczania odsetek od należności po dniu 9 listopada 2010 r. stosowano błędnie 10% stopę procentową wymienioną w *obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2009 r. w sprawie stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych oraz obniżonej stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych*¹², zamiast stawki 12%, ustalonej w *obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 4 listopada 2010 r. w sprawie stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych oraz obniżonej stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych*¹³. Dotyczyło to 13 pozycji i spowodowało zaniżenie należności budżetowych naliczonych za IV kwartał 2010 r., łącznie o 5,4 tys. zł. Naliczono także odsetki w wysokości 271,3 tys. zł od wierzytelności dłużnika znajdującego się w stanie upadłości. Zgodnie z art. 92 *ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze*¹⁴ z masy upadłości mogą być zaspokojone odsetki od wierzytelności, należne od upadłego, za okres do dnia ogłoszenia upadłości. Korekty błędnych zapisów dokonano jeszcze w trakcie kontroli, korygując także sprawozdawczość w tym zakresie.

W 2010 r. nie dokonywano umorzeń, zaniechania poboru lub odraczania należności budżetu państwa i nie wystąpiło przedawnienie należności. Nie nastąpiło też wykreślenie z rejestru przedsiębiorców żadnego z dłużników.

W 2010 r. prowadzono działania windykacyjne wobec jednej z firm (kwota 11,2 tys. zł). Wobec braku nowego adresu dłużnika, Sąd Rejonowy dla Krakowa Śródmieście I Wydział Cywilny postanowił zawiesić postępowanie do czasu ustalenia aktualnego adresu. Działania windykacyjne prowadzono także w stosunku do trzech osób fizycznych. Wezwania do zapłaty lub upomnienia wysłano do 21 kontrahentów. Z grupy tej szczegółowej kontroli poddano 12 wezwań do zapłaty kwoty 67,1 tys. zł, nie stwierdzając nieprawidłowości.

¹⁰ Dz. U. Nr 142, poz. 1020 ze zm.

¹¹ Zgodnie z § 27 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. do ewidencji zdarzeń w roku obrotowym 2010*, stosuje się przepisy dotychczasowe tj. przepisy *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych*.

¹² M.P. Nr 41, poz. 654.

¹³ M.P. Nr 83, poz. 993.

¹⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.

Wydatki budżetowe

NIK ogólnie pozytywnie ocenia rzetelność planowania wydatków oraz ich celowość i gospodarność. Poza jednym wyjątkiem ocena ta dotyczy także legalności ich ponoszenia.

W *ustawie budżetowej* wydatki budżetu państwa w cz. 20 zostały ustalone w wysokości 1 197 500 tys. zł w 7 działach: 100 *Górnictwo i kopalnictwo* (412 159 tys. zł), 150 *Przetwórstwo przemysłowe* (353 906 tys. zł), 500 *Handel* (140 626 tys. zł), 750 *Administracja publiczna* (213 899 tys. zł), 752 *Obrona narodowa* (73 369 tys. zł), 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* (29 tys. zł) i 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (3 512 tys. zł).

W ciągu roku, na podstawie 43 decyzji Ministra Finansów limit wydatków został zwiększony - *per saldo* - o 748 253,2 tys. zł (tj. o 62,5%) do wysokości 1 945 753,2 tys. zł, w tym: o 756 893,5 tys. zł z rezerw celowych, o 7 175,7 tys. zł z rezerwy ogólnej oraz o 14 293 tys. zł z części 27 *Informatyzacja*. Zmniejszenie, o 30 109 tys. zł, stanowiły środki zablokowane przez Ministra Gospodarki decyzją z dnia 14 października 2010 r. Po uzyskaniu pozytywnej opinii Komisji Finansów Publicznych, zablokowane wydatki przeznaczono na utworzenie nowej rezerwy celowej, pozycja 66 pod nazwą „*Rezerwa celowa na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa*”.

Środki z rezerw celowych przeznaczone były m.in. na: dofinansowanie inwestycji początkowych realizowanych przez 5 przedsiębiorców górniczych (400 000 tys. zł), realizację działań w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (dalej: PO IG) przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (dalej: PARP) - 150 980,8 tys. zł, wypłatę pożyczek dla przedsiębiorców, którzy ponieśli straty spowodowane powodzią oraz na pokrycie kosztów operacyjnych funduszy pożyczkowych, na podstawie *ustawy z dnia 12 sierpnia 2010 r. o wspieraniu przedsiębiorców dotkniętych skutkami powodzi w 2010 r.*¹⁵ (70 000 tys. zł), sfinansowanie wypłat ekwiwalentów pieniężnych z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów górniczych oraz osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (56 926,6 tys. zł), wsparcie finansowe inwestycji realizowanych przez 19 przedsiębiorców (44 786,8 tys. zł), realizację zadań wynikających z przyjętej w dniu 10 listopada 2009 r. *Polityki energetycznej Polski do 2030 r.* (10 688 tys. zł) oraz na sfinansowanie niektórych zadań wykonywanych w trakcie i po zakończeniu likwidacji kopalń przez Kopalnie Soli Wieliczka i Bochnia, Centralną Pompownię Bolko i Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. (7 721,5 tys. zł).

¹⁵ Dz. U. Nr 148, poz. 992, dalej: *ustawa o wspieraniu przedsiębiorców*.

Część środków z rezerwy celowej, łącznie 380,3 tys. zł, została objęta blokadami Ministra Gospodarki z 25 listopada i 20 grudnia 2010 r. Po blokadzie, do rozliczenia pozostało 756 513,2 tys. zł, a wykorzystano 718 336,2 tys. zł (95%).

Środki z rezerwy ogólnej (7 175,7 tys. zł) przeznaczone były na sfinansowanie udziału Polski w Światowej Wystawie EXPO 2010 w Szanghaju (5 000 tys. zł), opracowanie ekspertyz niezbędnych do przygotowania odpowiedzi na pozew jednej z firm zagranicznych w związku z toczącym się postępowaniem arbitrażowym ad hoc przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej¹⁶. Po blokadzie wydatków na kwotę 150 tys. zł, do rozliczenia pozostało 7 025,7 tys. zł. Wykorzystano je w 94,2% (6 618,3 tys. zł).

Środki z części 27 *Informatyzacja* (14 293 tys. zł), przeznaczone na dotacje celowe dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości ramach PO IG, zostały wykorzystane w 100%.

Badanie znajdującej się w Ministerstwie dokumentacji rozliczeniowej wybranych w sposób celowy (wg kryterium najwyższej wartości) 15 decyzji Ministra Finansów zwiększających plan wydatków z rezerw celowych łącznie o 705 351,7 tys. zł oraz obydwu decyzji zwiększających plan wydatków z rezerwy ogólnej (7 175,7 tys. zł) wykazało, środki te zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i rzetelnie rozliczone.

Minister Finansów, w drodze trzech decyzji, dokonał w ciągu 2010 r. przeniesień wydatków w ramach części 20 pomiędzy działami, a także w ramach działu 750 *Administracja publiczna* w celu zapewnienia środków na wynagrodzenia dla pracowników Centrum Informacji Społeczno-Gospodarczej (dalej: CISG).

Przeniesień wydatków dokonał w trakcie roku także Minister Gospodarki na podstawie 40 decyzji. W ocenie NIK, były one celowe. Zmniejszeń oraz zwiększeń wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich dokonano po uzyskaniu zgody Ministra Rozwoju Regionalnego.

NIK ocenia jako celowe i gospodarne podjęcie przez Ministra Gospodarki - na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 *ustawy o finansach publicznych* - dwóch decyzji w sprawie blokowania planowanych wydatków na łączną kwotę 50 744,7 tys. zł, w związku z powstałymi oszczędnościami.

W 2010 r. faktycznie wydatkowano 1 829 188,9 tys. zł, tj. 94% planu po zmianach, a po uwzględnieniu decyzji dotyczących blokowania wydatków w 96,5% planu po zmianach.

¹⁶ Sprawa dotyczy kary pieniężnej nałożonej na Spółkę J&S Energy SA za nieutrzymywanie normatywnego poziomu zapasów paliw ciekłych. Firma Mercuria Energy Group Ltd (spółka matka J&S Energy SA) wytoczyła przed Instytutem Arbitrażowym przy Sztokholmskiej Izbie Handlowej sprawę przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej o dyskryminację.

W strukturze zrealizowanych wydatków według działów dominowały działy: 100 *Górnictwo i kopalnictwo* (47,9%), 150 *Przetwórstwo przemysłowe* (29,7%), 750 *Administracja publiczna* (10,7%) i 500 *Handel* (7,6%). Wydatki poniesione w 3 działach: 752 *Obrona narodowa*, 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* i 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* stanowiły łącznie 4,1% wydatków części 20.

Na rachunek Ministerstwa w 2010 r. wpłynęło łącznie 1 874 626 tys. zł. Faktycznie niewykorzystane środki w kwocie 45 437,1 tys. zł zwrócono na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w terminie określonym w § 16 ust. 10 *rozporządzenia z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa*¹⁷.

W strukturze wydatków według grup ekonomicznych 45,1% ogółu wydatków w części 20 stanowiły dotacje, wydatki majątkowe – 23,3%, współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 18,9%. Wydatki bieżące jednostek budżetowych oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowiły łącznie 12,7%.

Nie stwierdzono przekroczeń limitów wydatków w poszczególnych podziałkach klasyfikacji budżetowej.

Dane dotyczące wydatków budżetowych prezentuje tabela stanowiąca załącznik nr 2 do informacji.

Szczegółową kontrolą objęto – wybrane w sposób celowy i losowy – 502 wydatki na łączną kwotę 1 290 601 tys. zł, stanowiącą 70,6% zrealizowanych wydatków w części 20, w tym 12 zamówień publicznych o wartości 7 537,5 tys. zł. Wyniki tej kontroli zostały przedstawione w dalszej części niniejszego rozdziału *Informacji*.

Dział 100 *Górnictwo i kopalnictwo*

W *ustawie budżetowej* ustalono wydatki w wysokości 412 159 tys. zł. Podstawową kwotę stanowiły dotacje – 411 938 tys. zł, a ponadto wydatki bieżące jednostek budżetowych – 200 tys. zł i świadczenia na rzecz osób fizycznych – 21 tys. zł. W trakcie roku, na podstawie czterech decyzji Ministra Finansów, wydatki zwiększono z rezerw celowych o 464 648,1 tys. zł (tj. o 112,7%) do 876 807,1 tys. zł, przede wszystkim w grupie wydatków majątkowych - o 400 000 tys. zł. Faktycznie wydatkowano 875 902,5 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach, głównie na dotacje w ramach wydatków bieżących - 475 689,6 tys. zł (54,3%) oraz dotacje inwestycyjne – 400 000 tys. zł (45,7%). Przedstawiono je szczegółowo w podrozdziałach *Dotacje budżetowe* oraz *Wydatki majątkowe*.

¹⁷ Dz. U. Nr 245, poz. 1637.

Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe

W ustawie budżetowej ustalono w tym dziale wydatki w kwocie 353 906 tys. zł. W trakcie roku limit ten zwiększono o 276 678,9 tys. zł (tj. o 78,2%) do ostatecznej wysokości 630 584,9 tys. zł. Faktycznie wydatkowano 544 296,7 tys. zł, tj. 86,3% planu po zmianach. Dotacje stanowiły 28,1% całości wydatków w tym dziale (153 106,9 tys. zł), wydatki bieżące jednostek budżetowych – 8% (43 452,7 tys. zł), a wydatki majątkowe – 3,8% (20 452,9 tys. zł). Na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE przeznaczono 327 119,2 tys. zł, tj. 60,1% całości wydatków w dziale.

Najwyższe kwotowo wydatki w dziale – łącznie 504 817,4 tys. zł (92,7%) poniesiono na:

- współfinansowanie działań w ramach PO IG, wdrażanych/realizowanych przez PARP - 243 254,7 tys. zł (rozdział 15012 *Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*),
- realizację projektu *Wsparcie zarządzania PARP w 2010 roku* - 49 117,3 tys. zł (rozdział 15012 *Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*),
- realizację inwestycyjnych programów wieloletnich, w części dotyczącej utworzenia nowych miejsc pracy 45 184,6 tys. zł (rozdział 15014 *Wsparcie finansowe inwestycji*),
- dotację podmiotową dla PARP - 44 277,7 tys. zł (rozdział 15012 *Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*),
- dotację celową na sfinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu przedsiębiorców w kwocie 37 167 tys. zł (rozdział 15078 *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych*),
- składki do organizacji międzynarodowych – 25 587,3 tys. zł (rozdział 15095 *Pozostała działalność*),
- wydatki majątkowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – 20 302,9 tys. zł (rozdział 15014 *Wsparcie finansowe inwestycji*),
- wydatki bieżące na realizację zadań wynikających z wynikających z *Polityki energetycznej Polski do 2030 r.* - 10 380,8 tys. zł (rozdział 15004 *Zadania w zakresie bezpiecznego wykorzystania energii atomowej*),
- dotację celową dla PARP na działalność w zakresie wzrostu innowacyjności – 8 707,8 tys. zł (rozdział 15012 *Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*),
- dotację celową na kontynuację realizacji programu wieloletniego pn. *Udział Polski w Programie ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji w latach 2008 -2013* - 8 605,6 tys. zł (rozdział 15012 *Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*),

- dotację celową na realizację projektu systemowego pn. *Promujmy Polskę razem* w ramach działania 6.3 PO IG w kwocie 5 972,3 tys. zł (rozdział 15095 *Pozostała działalność*),
- wydatki na finansowanie Instytutu Paliw i Energii Odnawialnej (dalej: IPIEO) oraz Instytutu Nafty i Gazu (dalej: INiG) w ramach Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (dalej: PO IŚ) – 2 670,3 tys. zł (rozdział 15095 *Pozostała działalność*),
- wydatki na dotację na wsparcie udziału organizacji przedsiębiorców w pracach międzynarodowych grup branżowych w kwocie 1 566 tys. zł (rozdział 15011 *Rozwój przedsiębiorczości*),
- wydatki na dotację na realizację zadania *Organizacja polskiego stoiska na targach teleinformatycznych CeBIT w Hanowerze* 1 090 tys. zł (rozdział 15011 *Rozwój przedsiębiorczości*),
- dotację celową dla ARP SA na monitorowanie SPO-WKP w kwocie 993,1 tys. zł (rozdział 15011 *Rozwój przedsiębiorczości*).

Niewykorzystano 86 288,2 tys. zł, tj. 13,7% planu wydatków w tym dziale po zmianach.

Praktycznie tylko w połowie (32 833 tys. zł - 53,1% planu po zmianach) wykorzystano środki na realizację zadań wynikających z przywołanej już *ustawy o wspieraniu przedsiębiorców*, wskutek zbyt krótkiego czasu na zawarcie umów przez fundusze pożyczkowe z pożyczkobiorcami. Było to wynikiem przyznania środków z rezerwy celowej dopiero w dniu 15 października 2010 r., co spowodowało, że umowy pomiędzy MG i funduszami zawierano w listopadzie 2010 r.

Niewykorzystanie kwoty 35 657,1 tys. zł (5,7% planu po zmianach), zablokowanej decyzjami Ministra Gospodarki, dotyczyło:

- dofinansowania inwestycyjnych programów wieloletnich w zakresie utworzenia nowych miejsc pracy oraz wydatków majątkowych w kwocie 30 988 tys. zł – wskutek niepełnej realizacji zobowiązań przez przedsiębiorców;
- dotacji celowej na finansowanie/współfinansowanie wydatków Instytutu Paliw i Energii Odnawialnych oraz Instytutu Nafty i Gazu w ramach Pomocy Technicznej PO Infrastruktura i Środowisko w kwocie 2 308,2 tys. zł – wskutek mniejszego zapotrzebowania tych jednostek na dofinansowanie wydatków.

Ponadto niewykorzystana pozostała kwota 10 882,5 tys. zł z dotacji celowej przeznaczonej na współfinansowanie działań w ramach PO IG realizowanych przez PARP, co wynikało z niepełnej realizacji niektórych działań w ramach tego programu.

Dział 750 Administracja publiczna

W *ustawie budżetowej* ustalono wydatki w wysokości 213 899 tys. zł. W trakcie roku zwiększono je o 1,6% do kwoty 217 308,7 tys. zł, wydatkowano natomiast 195 092,8 tys. zł, tj.

89,8% planu po zmianach - głównie w dwóch podstawowych rozdziałach, tj. 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* oraz 75057 *Placówki zagraniczne* (95,3%). Nie zrealizowano wydatków m.in. na: wynagrodzenia wraz z pochodnymi (łącznie z wynagrodzeniami i pochodnymi ze środków przeznaczonych na współfinansowanie projektów ze środków UE): w rozdziale 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* w kwocie 1 854,8 tys. zł oraz w rozdziale 75057 *Placówki zagraniczne* w kwocie 1 538 tys. zł, współfinansowanie projektów ze środków UE (w rozdziale 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej*) - 5 200,1 tys. zł (2,4% planu po zmianach) oraz na zakup usług, tj. ekspertyz, analiz i opinii - 2 148,1 tys. zł (1% planu po zmianach. Kwota faktycznie wydatkowana była mniejsza nie tylko od planu po zmianach, ale także od pierwotnie zaplanowanej. Wynikało m.in. z niższych niż przewidywano wydatków na opracowanie analiz i ekspertyz (w tym uzyskanie dla niektórych spośród nich innych źródeł finansowania) rezygnacji z uruchomienia w 2010 r., dwóch placówek zagranicznych i przesunięcia na grdzień otwarcia trzeciej, unieważnienia przetargu na wykonania części prac remontowych oraz oszczędności w wydatkach bieżących jednostek budżetowych. NIK nie kwestionując istotności tych przyczyn zwraca jednak uwagę, na potrzebę ściślejszego uzależnienia decyzji o zwiększeniu planu wydatków od realnych możliwości wykorzystania dodatkowych środków, w celu uniknięcia nadmiernych, niecelowych zwiększeń. Ta sama uwaga odnosi się do zwiększenia kwoty dotacji budżetowych udzielonych z części 20 *Gospodarka*.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w tym dziale wyniosły 150 227,9 tys. zł (77%), świadczenia na rzecz osób fizycznych – 23 125,8 tys. zł (11,9%), wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE – 16 377,7 tys. zł (8,4 %), a wydatki majątkowe – 5 361,5 tys. zł (2,7%).

W 2010 r. Ministerstwo Gospodarki zawarło ze swoimi pracownikami 42 umowy cywilnoprawne, wypłacając im łącznie 121,3 tys. zł. Dwadzieścia trzy umowy (na prace o wartości 17,1 tys. zł) dotyczyły przeprowadzenia szkoleń dla pracowników MG, w wymiarze od 2 do 8 godzin dydaktycznych (45 minut). Odbywały się one w siedzibie MG w godzinach świadczenia przez wykładowców pracy w ramach umowy o pracę, bez obowiązku odpracowania stosownej liczby godzin. Kwestia ta nie została również uregulowana w *Regulaminie Pracy Ministerstwa Gospodarki*¹⁸. Brak formalnego obowiązku oraz zasad odpracowywania czasu przeznaczonego na prowadzenie szkoleń spowodował ukształtowanie się niejednolitej praktyki w tym zakresie. Przykładowo, spośród dwóch pracowników prowadzących

¹⁸ Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 33 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Gospodarki z dnia 10 września 2009 r. i do zarządzenia nr 19 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r.

w 2010 r. całodniowe szkolenie (w godzinach od 8.30 do 16.00) tylko jeden wystąpił o udzielenie urlopu wypoczynkowego na czas zajęć. Drugi z pracowników, prowadzący całodniowe szkolenia w wymiarze łącznym 24 godzin dydaktycznych, tj. 18 godzin zegarowych, odpracował tylko 4 godziny zegarowe. W trakcie trwania kontroli NIK pracownik ten zobowiązał się odpracować pozostałe godziny do końca maja 2011 r. Inni prowadzący szkolenia nie odpracowywali czasu szkoleń w ogóle. Zdaniem NIK, dla zachowania rzetelności rozliczeń czasu pracy celowe jest prowadzenie ewidencji zarówno czasu przeznaczonego na prowadzenie odpłatnych szkoleń, jak i liczby odpracowanych z tego tytułu godzin.

Dział 500 Handel

W ustawie budżetowej ustalono wydatki w wysokości 140 626 tys. zł. W trakcie roku zwiększono je o 3 516,5 tys. zł, do 144 142,5 tys. zł. Faktycznie wydatkowano 139 107,6 tys. zł, tj. 96,5% planu po zmianach. Wydatki zrealizowano w dwóch rozdziałach, tj. 50003 *Agencja Rezerw Materiałowych* (94 699 tys. zł) oraz w rozdziale 50005 *Promocja eksportu* (44 408,6 tys. zł).

Badaniem objęto wydatki w kwocie 103 471,3 tys. zł (74,4%). Podstawową pozycją była dotacja celowa dla Agencji Rezerw Materiałowych (94 699 tys. zł) oraz dotacje celowe (28 723 tys. zł), w tym w kwocie 5 000 tys. zł przyznane z rezerwy ogólnej na dotacje celowe na sfinansowanie kosztów udziału Polski w Światowej Wystawie Expo 2010 w Szanghaju, wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w wysokości 678,4 tys. zł, świadczenia dla osób fizycznych (nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń) w wysokości 3 764 tys. zł a także wydatki bieżące jednostek budżetowych - 10 098,3 tys. zł. Wykorzystanie dotacji celowej dla ARM zbadano w ramach odrębnej kontroli wykonania planu finansowego tej Agencji, której wyniki przedstawiono w rozdziale *Ustalenia innych kontroli*.

Badanie wydatków w kwocie 3 764 tys. zł na nagrody pieniężne za szczególne osiągnięcia w działalności na rzecz rozwoju polskiej gospodarki poprzez promocję gospodarczą oraz wspieranie rozwoju polskiego potencjału eksportowego i eksportu (dział 500 *Handel*, rozdział 50005 *Promocja eksportu*, § 3040 *Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń*), wykazało, że przyznawanie tych nagród było niezgodne z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami wewnętrznymi.

W dniach 11 maja oraz 22 września 2010 r. Podsekretarz Stanu w MG zaakceptował *Zasady przyznawania indywidualnych nagród Ministra Gospodarki za szczególne osiągnięcia w działalności proeksportowej dla pracowników MG w 2010 r.*, natomiast w dniu 22 grudnia 2010 r. *Zasady przyznawania nagród specjalnych MG za szczególne osiągnięcia w działalno-*

ści na rzecz rozwoju polskiej gospodarki poprzez promocję gospodarczą oraz wspieranie rozwoju polskiego potencjału eksportowego i eksportu w 2010 r. W Zasadach z maja i września 2010 r. wskazano 17 spośród 27 komórek organizacyjnych MG, których pracownicy będą objęci nagrodami. Ich łączne kwoty naliczono na etaty, przy czym liczba zatrudnionych w departamentach i biurach osób na ogół pokrywała się w pełni z liczbą etatów.

Faktyczna liczba nagrodzonych osób odbiegała od wyznaczonych limitów, jednak bez przekroczenia przyznanych kwot. Przykładowo, zgodnie z Zasadami z maja i września 2010 r., w maju 2010 r. nagrody dla pracowników jednego z departamentów można było wypłacić osobom zatrudnionym na 12 etatach, a we wrześniu na 10 etatach. W innej jednostce nagrodami można było objąć we wrześniu osoby zatrudnione na 33 etatach, a wypłacono je 44 pracownikom. Do powstania tych odstępstw przyczynił się fakt niepoinformowania kierowników komórek o obowiązujących zasadach podziału nagród za działalność promocyjną. Biuro Dyrektora Generalnego MG informując pisemnie o uruchomieniu funduszu nagród dla pracowników Ministerstwa (w tym za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej oraz za promocję eksportu) wskazało, że przy ich podziale należy stosować Zasady dołączone do pism informujących. Dołączonym dokumentem nie były jednak Zasady przyznawania indywidualnych nagród Ministra Gospodarki za szczególne osiągnięcia w działalności proeksportowej dla pracowników MG w 2010 r., lecz zatwierdzone przez Dyrektora Generalnego Zasady przyznawania nagród pieniężnych pracownikom MG w 2009 r. z dnia 24 czerwca 2009 r.¹⁹ Zasad odnoszących się do nagród za promocje eksportu nie przekazano w ogóle.

NIK krytycznie ocenia natomiast to, że w Ministerstwie Gospodarki nie wprowadzono zasady sporządzania uzasadnień wniosków o wyróżnienie nagrodami z tytułu działalności proeksportowej, w tym także nagród specjalnych. W niektórych departamentach nagrodzeni zostali praktycznie wszyscy lub przeważająca większość pracowników.

Zdaniem NIK fakt, że nagrody, o których mowa, przyznawane są za szczególne osiągnięcia w działalności proeksportowej niezależnie od innych nagród, wskazuje na ich wyjątkowy charakter w stosunku do innych form gratyfikacji. Nagrody przyznawano znaczącej części pracowników w sposób istotny różnicując ich wysokość. Średnia nagród w poszczególnych departamentach na stanowiskach pracowniczych była znacząco zróżnicowana i wyniosła, przykładowo w jednym z departamentów od 1,6 do 6 tys. zł, a w innym od 900 zł do 5 tys. zł. Oznacza to, że w opinii bezpośrednich przełożonych różna była skala szczególnych osiągnięć uzyskiwanych przez nagrodzonych pracowników. Powinno to - zdaniem NIK

¹⁹ Ich ważność przedłużono do 31 grudnia 2010 r.

– znaleźć swoje pisemne odzwierciedlenie co najmniej w postaci uzasadnienia wniosków o przyznanie gratyfikacji.

Zobowiązania

Zobowiązania ogółem w części 20 *Gospodarka* na koniec grudnia 2010 r. wyniosły 7 333,5 tys. zł, co oznacza spadek w porównaniu do stanu z 2009 r. (7 514,7 tys. zł) o 2,4%.

Zobowiązania dotyczyły m.in. dodatkowych wynagrodzeń rocznych pracowników, zakupu usług oraz rozrachunków publicznoprawnych (składki na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy, zaliczki podatku dochodowego od osób fizycznych), innych rozrachunków z pracownikami oraz z tytułu dostaw towarów i usług. Kontrola zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług na kwotę 297,1 tys. zł nie wykazała nieprawidłowości. Zobowiązania wymagalne ogółem wyniosły 28,67 zł (faktura wpłynęła do MG w dniu 4 stycznia 2011 r.).

Dotacje budżetowe

W *ustawie budżetowej* ustalono dotacje w wysokości 738 921 tys. zł. W ciągu roku kwotę tę zwiększono o 146 678,8 tys. zł (tj. o 19,9%) do wysokości 885 599,8 tys. zł, a wydatkowano 825 218,5 tys. zł, w tym na dotacje podmiotowe 592 967,3 tys. zł oraz celowe 232 251,2 tys. zł. Ponadto, dotacje celowych udzielono na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków UE - łącznie 309 555 tys. zł. Dotacje wystąpiły w pięciu działach: 100 *Górnictwo i kopalnictwo* (475 689,6 tys. zł), 150 *Przetwórstwo przemysłowe* (153 106,9 tys. zł i projekty współfinansowane z udziałem środków UE - 306 719,4 tys. zł), 500 *Handel* (123 422 tys. zł i projekty współfinansowane z udziałem środków UE - 1 260,3 tys. zł), 752 *Obrona narodowa* (73 000 tys. zł) oraz 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (1 575,3 tys. zł na projekty współfinansowane z udziałem środków UE).

Dział 100 Górnictwo i kopalnictwo

Dotacje podmiotowe były przeznaczone na finansowanie zadań wymienionych w *ustawie z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015*²⁰, *ustawie z dnia 6 lipca 2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych*²¹ oraz *ustawie z dnia 17 lutego 2006 r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów*²². Kwotę 475 689,6 tys. zł, zgodnie z przeznaczeniem, przekazano uprawnionym podmiotom, głównie na finansowanie:

²⁰ Dz. U. Nr 192, poz. 1379, dalej: *ustawa z 07.09.2007 r.*

²¹ Dz. U. Nr 147, poz. 1031, ze zm.

²² Dz. U. Nr 64, poz. 446 ze zm.

- zadań wykonywanych przez przedsiębiorców górniczych w trakcie likwidacji kopalń oraz po zakończeniu likwidacji kopalń - 194 982,7 tys. zł, ekwiwalentów pieniężnych z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów górniczych - 122 248,4 tys. zł oraz dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych - 24 043,7 tys. zł; roszczeń pracowniczych - 38 180,3 tys. zł oraz naprawianie szkód górniczych - 12 696,1 tys. zł (rozdział 10001 *Górnictwo węgla kamiennego*);
- zadań w zakresie likwidacji zakładów górniczych oraz utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowych części Kopalń Soli Bochnia i Wieliczka - 65 000 tys. zł (rozdział 10005 *Produkcja soli*);
- zadania wykonywane przez Centralną Pompownię „Bolko” Sp. z o.o. po zakończeniu likwidacji byłych Zakładów Górniczo-Hutniczych „Orzeł Biały” w Bytomiu - 14 338,4 tys. zł (rozdział 10095 *Pozostała działalność*).

Do szczegółowej kontroli metodą losową oraz celową zostały wybrane dokumentacje rozliczeniowe 6 dotacji udzielonych § 2580 *Dotacje podmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych* w łącznej wysokości 420 386,7 tys. zł, tj. 88,2% zrealizowanych dotacji w dziale 100 oraz 48,0% wydatków działu 100. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości w wykorzystaniu tych dotacji.

Kopalnia Soli Bochnia (dalej KS Bochnia) w likwidacji oraz Spółka Restrukturyzacji Kopalń SA (dalej: SRK) nieterminowo dokonały jednak zwrotu niewykorzystanych w 2010 r. dotacji, naruszając przepis art. 168 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*. Czas opóźnienia oraz podlegające zwrotowi kwoty (w stosunku do otrzymanych) nie były jednak znaczące. KS Bochnia otrzymała w 2010 r. dotację w wysokości 15 500 tys. zł na likwidację zakładu górniczego „Siedlec-Moszczenica” i niezabytkowej części zakładu górniczego „Bochnia” oraz utrzymania, zabezpieczenia i ratowania części zabytkowej tej kopalni. Niewykorzystaną kwotę 0,7 tys. zł zwrócono w dniu 3 lutego 2011 r., zamiast najpóźniej 31 stycznia 2011 r. SRK otrzymała w ramach dotacji 194 982,7 tys. zł na finansowanie likwidacji kopalń, działań polikwidacyjnych oraz kosztów ogólnego zarządu. Niewykorzystana kwota 287,1 tys. zł wpłynęła w dniu 1 lutego 2011 r.

Zwrot powyższych kwot po dniu 31 stycznia 2011 r. uniemożliwił zmniejszenie wydatków 2010 r. i spowodował ich zaliczenie na dochody budżetowe 2011 r. Dalszą konsekwencją takiego stanu rzeczy są różnice pomiędzy kwotą wykorzystania dotacji wykazywaną w rocznych rozliczeniach beneficjentów, a wysokością wykonania wydatków w dziale 100 *Górnictwo i kopalnictwo* wykazywaną w sprawozdawczości budżetowej.

NIK, wykazując konsekwencje powyższej nieterminowości (za którą Ministerstwo nie ponosi odpowiedzialności), zwraca uwagę, że celowym byłoby wpisywanie do umów zawieranych z beneficjentami dotacji takich postanowień jakie zawarto np. w umowach o dotacje dla PARP, finansowane z działu 150 *Przetwórstwo przemysłowe*, w której zobowiązano dotowany podmiot do dokonania zwrotu niewykorzystanych w danym roku budżetowym środków dotacji na rachunek budżetu państwa, w terminie 5 dni roboczych przed terminem wynikającym z art. 168 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*.

Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe

Udzielono dotacji w kwocie 153 106,9 tys. zł (72,2% planu po zmianach), a ponadto 306 719,4 tys. zł. na projekty współfinansowane z udziałem środków UE. Dotacji celowych (415 548,6 tys. zł) udzielono przede wszystkim na:

- współfinansowanie działań PO IG wdrażanych/realizowanych przez PARP - 243 254,7 tys. zł,
- realizację projektu *Wsparcie zarządzania PARP w 2010 roku* - 49 117,3 tys. zł,
- realizację inwestycyjnych programów wieloletnich w części dotyczącej utworzenia nowych miejsc pracy - 45 184,6 tys. zł,
- sfinansowanie zadań wynikających z *ustawy o wspieraniu przedsiębiorców* - 37 167 tys. zł,
- działalność PARP w zakresie wzrostu innowacyjności – 8 707,8 tys. zł,
- kontynuację realizacji programu wieloletniego *Udział Polski w Programie ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji w latach 2008 -2013* - 8 605,6 tys. zł,
- realizację projektu systemowego *Promujmy Polskę razem* w ramach działania 6.3 PO IG w kwocie 5 972,3 tys. zł;
- dotację podmiotową dla PARP w kwocie 44 277,7 tys. zł.

Wykorzystanie dotacji zbadano na podstawie dotacji udzielonych PARP, w ramach odrębnej kontroli wykonania planu finansowego tej Agencji. Wyniki tej kontroli i stwierdzone nieprawidłowości opisano w podrozdziale *Ustalenia innych kontroli*

Dział 500 Handel

W *ustawie budżetowej ustalono* dotacje w wysokości 120 011 tys. zł. Plan po zmianach wyniósł 123 990 tys. zł. Udzielono ośmiu dotacji celowych w łącznej kwocie 123 422 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach. Dodatkowo dotacje w kwocie 1 260,3 tys. zł przekazano na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków UE. Podstawową pozycję stanowiła dotacja celowa w wysokości 94 699 tys. zł dla ARM.. Wykorzystanie tej dotacji zbadano w ramach odrębnej kontroli wykonania planu finansowego Agencji. Wyniki tej kontroli opisano w *Informacji*, w rozdziale *Ustalenia innych kontroli*.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych i świadczenia na rzecz osób fizycznych

W ustawie budżetowej na wydatki bieżące jednostek budżetowych i świadczenia na rzecz osób fizycznych ustalono kwotę 230 168 tys. zł. W ciągu roku zwiększono ją o 16 095,7 tys. zł (tj. o 7%) do 246 263,7 tys. zł. Wydatkowano 231 228,1 tys. zł, tj. 93,9% planu po zmianach. Ponadto, na projekty współfinansowane z udziałem środków UE przeznaczono 17 149,3 tys. zł. Wydatków dokonano w sześciu działach: 750 *Administracja publiczna* (173 353,7 tys. zł i projekty współfinansowane z udziałem środków UE - 16 141,9 tys. zł), 150 *Przetwórstwo przemysłowe* (43 617,7 tys. zł i projekty współfinansowane z udziałem środków UE - 590,1 tys. zł), 500 *Handel* (13 881,6 tys. zł i projekty współfinansowane z udziałem środków UE - 417,3 tys. zł), 100 *Górnictwo i kopalnictwo* (212,9 tys. zł), 752 *Obro- na narodowa* (159,7 tys. zł) oraz 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* (2,5 tys. zł).

Dział 750 *Administracja publiczna*

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wyniosły 150 227,9 tys. zł, przede wszystkim na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi dla wszystkich grup pracowników - 95 076,7 tys. zł (63,3% wydatków bieżących w dziale), opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe – 11 674,9 tys. zł (7,8%) i zakup usług w kwocie 11 368,8 tys. zł (7,6%). Niepełne wykorzystanie środków związane było z oszczędnościami powstałymi przy zakupie sprzętu i wyposażenia (korzystniejsze oferty cenowe), brakiem zainteresowania szkole- niami sektorowymi dla pracowników MG, rezygnacją z zakupu telefonów w 2010 r. z uwagi na f- akt, iż korzystniejszy cenowo okazał się zakup usług telefonii mobilnej oraz mniejszą niż plano- wano skalą wyjazdów zagranicznych.

Kontrolą objęto dobraną celowo próbę 179 największych wydatków bieżących na łączną kwotę 3 636,5 tys. zł, co stanowiło 10,2% wydatków bieżących (łącznie z wydat- kami na współfinansowane projektów z udziałem środków UE) poniesionych w dziale 750. We wszystkich przypadkach stwierdzono zgodność poniesionych wydatków z kwotami okre- ślonymi w fakturach VAT i zawartych umowach. Nie stwierdzono naruszeń procedury udzie- lania zamówień publicznych.

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano ostatecznie 23 838,2 tys. zł, z których wydatkowano 23 125,8 tys. zł, tj. 97% planu po zmianach. Prawie 99% tej kwoty (22 883,2 tys. zł) wypłacono na placówkach zagranicznych, m.in. na dodatki zagraniczne członków służby zagranicznej (17 000,8 tys. zł), dodatki walutowe pracowników krajowych (5 045,9 tys. zł), koszty leczenia pracowników i ich rodzin (405,4 tys. zł) oraz opłaty za szko-

łą (283,2 tys. zł). Pozostałą kwotę, tj. 242,5 tys. zł wydatkowano na świadczenia rzeczowe wynikające z przepisów BHP (167 tys. zł), nagrody o charakterze szczególnym nie zaliczane do wynagrodzeń (48 tys. zł) i zasądzone renty (27,5 tys. zł).

Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe

Wydatki bieżące wyniosły 43 452,7 tys. zł, tj. 99% planu po zmianach, przede wszystkim na składki do organizacji międzynarodowych (25 587,3 tys. zł) i realizację zadań wynikających z *Polityki energetycznej Polski do 2030 r.* (10 380,8 tys. zł). Ponadto, na projekty współfinansowane z udziałem środków UE wydatkowano 590,1 tys. zł.

Zatrudnienie

W 2010 r. przeciętne zatrudnienie w części 20 wyniosło 1319 osób i w porównaniu do 2009 r. było wyższe o 49 osób, czyli o 3,9%. Na koniec 2009 r. zatrudnionych było 941 osób (na 929,6 etatu), zaś na koniec 2010 r. 1013 osób (na 997,7 etatu). W 2010 r. przyjęto do pracy 185 osób, w tym 22 osoby z urlopów bezpłatnych i wychowawczych, natomiast 135 osób, w tym 34 odeszły na urlopy bezpłatne i wychowawcze.

W związku z realizacją dwóch nowych projektów finansowanych z budżetu UE, których MG było beneficjentem, zatrudniono (zgodnie z umową z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą II stopnia) pracowników na etatach niemnożnikowych, w tym w związku z realizacją projektu „*Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej*” (w ramach PO IG) 5 osób i w związku z realizacją projektu „*Uproszczenie procedur związanych z podejmowaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej poprzez ich elektroniczną i wdrażanie idei jednego okienka*” (w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki²³) 4 osoby. Wzrost zatrudnienia w korpusie służby cywilnej spowodowany był: przejściem zadań oraz pracowników zlikwidowanego z dniem 30 czerwca 2010 r. CISG (31 osób), przejściem kompetencji Instytucji Wdrażającej PO IS od Instytutu Paliw i Energii Odnawialnej (16 etatów), zmniejszeniem zatrudnienia żołnierzy zawodowych na rzecz przejmowania ich zadań przez członków korpusu służby cywilnej (6 etatów, co jednocześnie spowodowało spadek zatrudnienia w statusie 10 – żołnierze i funkcjonariusze) oraz pilnymi potrzebami wzmocnienia osobowego komórek organizacyjnych w związku z niedoborami kadrowymi, w tym w Departamencie Energetyki Jądrowej o 2 osoby i 2 etaty, w Departamencie Energetyki o 3 osoby i 1,86 etatu i w Departamencie Gospodarki Elektronicznej o 3 osoby i 3 etaty.

²³ Dalej: PO KL.

Wydatki na wynagrodzenia w części 20 (z uwzględnieniem wydatków na wynagrodzenia z budżetu UE) wyniosły 93 714,8 tys. zł (94,2% planu po zmianach). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) wyniosło 5 921 zł. W porównaniu do 2009 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było wyższe o 2,7%. Miesięczne wynagrodzenie osoby zajmującej kierownicze stanowisko państwowe ustalone zostało zgodnie z postanowieniem art. 2 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych²⁴, tj. kwota bazowa pozostała na poziomie z grudnia 2008 r.

Planowany fundusz wynagrodzeń w ciągu 2010 r. został zwiększony 4 decyzjami Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na 2010 r. (z pozycji 19, 20 i 40 rezerw celowych i paragrafu 4300 *Zakup usług pozostałych*) łącznie o 1 319 tys. zł. Środki te przeznaczono na sfinansowanie: wynagrodzeń w związku ze zwiększeniem zatrudnienia w grupie członków korpusu służby cywilnej, wynagrodzeń dla członków służby cywilnej w związku z przejściem zadań Instytucji Wdrażającej PO IS, dodatków służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz wynagrodzeń dla przejętych przez Ministerstwo pracowników gospodarstwa pomocniczego (CISG). Środki z rezerw celowych wykorzystano w kwocie 523,7 tys. zł, tj. w 89%.

Ze środków na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w 2010 r. sfinansowano wynagrodzenia pracowników Ministerstwa (wraz z pochodnymi) w wysokości 11 290 tys. zł. Przeciętne średnioroczne zatrudnienie pracowników, których wynagrodzenia finansowano tymi środkami wyniosło 121 etatów. Przeciętne wynagrodzenie brutto na jednego pracownika wyniosło 6,7 tys. zł.

Z budżetu UE sfinansowano wynagrodzenia pracowników MG wraz z pochodnymi na łączną kwotę 1 573,5 tys. zł (19 etatów). Przeciętne wynagrodzenie brutto na jednego pracownika wyniosło 5,9 tys. zł.

Dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń przedstawia załącznik nr 3 do *Informacji*.

Wydatki majątkowe

W ustawie budżetowej ustalono wydatki majątkowe w wysokości 31 196 tys. zł. W ciągu roku zwiększono je do 436 584,1 tys. zł, w tym 400 000 tys. zł na dofinansowanie inwestycji początkowych w górnictwie węgla kamiennego. Wydatkowano 425 940 tys. zł, tj. 97,6% planu po zmianach.

²⁴ Dz. U. Nr 219, poz. 1706.

W strukturze wydatków majątkowych dominowały (98,7%) dotacje inwestycyjne, na które wydatkowano 420 452,9 tys. zł, tj. 97,9%, w tym m. in.:

- na realizację 24 inwestycji początkowych w górnictwie węgla kamiennego przez: Kompanię Węglową SA (124 965,8 tys. zł), Katowicki Holding Węglowy SA (122 795,4 tys. zł), Jastrzębską Spółkę Węglową SA (88 241,2 tys. zł), Południowy Koncern Węglowy SA (44 546,2 tys. zł) oraz Lubelski Węgiel Bogdanka SA (19 451,4 tys. zł);
- na realizację programów finansowego wsparcia inwestycji – łącznie 20 302,9 tys. zł
- dla PARP – 150 tys. zł, m.in. na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania.

Niższe od planu o 8 843,5 tys. zł było dofinansowanie programów wieloletnich, w tym 7 940 tys. zł przeznaczone dla jednej firmy, z uwagi na niewywiązanie się przez nią z postanowień umowy i zawarcie aneksu do umowy, który nie przewidywał wypłaty dotacji w roku 2010 r. Niewykorzystane środki zostały zablokowane.

W planie po zmianach na zakupy inwestycyjne przeznaczono 1 809,8 tys. zł, z których wydatkowano 1 355,1 tys. zł, tj. 74,9%. Zakupiono m.in. dla Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji sprzęt komputerowy, oprogramowanie, samochody oraz sprzęt do działalności promocyjnej (410,7 tys. zł) oraz dla Ośrodka Studiów Wschodnich bezprzewodowy system konferencyjny, komputery, drukarki, serwer, centralę telefoniczną, samochód osobowy, klimatyzację (360,1 tys. zł). Na zakupy Ministerstwa – między innymi urządzenia sieci strukturalnej CISCO, licencji oprogramowania „AVAMAR”, bramek antywirusowych i antyspamowych, oprogramowania e-szkolenia „Mouse of Skills”, modułu systemu księgowego „QNT Qrezus”, sprzęt do wideokonferencji - wydatkowano 584,4 tys. zł.

Na inwestycje, zgodnie z planem, wydatkowano 4 132 tys. zł, tj. 75,4% planu po zmianach. Wykonano m.in. izolację przeciwwilgociową dwóch budynków Ministerstwa (3 230,4 tys. zł) oraz przebudowę instalacji elektrycznych, teletechnicznych, sanitarnych wraz z pracami towarzyszącymi w WPHI w Rzymie (772,5 tys. zł).

Niższe od planowanego wykonanie wydatków i zakupów inwestycyjnych wynikało z uzyskania korzystniejszych ofert cenowych niż szacowane. Uzyskano też (i objęto blokadą) kwotę 1 330,9 tys. zł oszczędności przy realizacji prac izolacyjnych jednego z budynków MG (387,3 tys. zł) oraz wskutek rezygnacji z wykonania odbudowy wnętrza holu przy Sali „Pod kopułą” (943,6 tys. zł).

Na projekty finansowane z udziałem środków UE wydano 20 098 tys. zł (tj. 87,8% planu po zmianach).

Do szczegółowej kontroli wybrano, metodą losową 30 pozycji wydatków majątkowych o łącznej wartości 420 145,6 tys. zł (98,6% zrealizowanych wydatków majątkowych). Legalność, celowość i gospodarność wydatków nie budziła zastrzeżeń.

Kontrola dokumentacji rozliczeniowej dotacji majątkowych również nie wykazała nieprawidłowości. Uchybieniem było niewyegzekwowanie od firmy Cadbury Wedel Sp. z o.o. sprawozdania rzeczowo-finansowego w zakresie nakładów inwestycyjnych, kosztów kwalifikowanych z tytułu utworzenia nowych miejsc pracy poniesionych przez przedsiębiorcę na realizację inwestycji wieloletnich oraz liczby utworzonych przez niego miejsc pracy, za okres od dnia rozpoczęcia inwestycji do dnia 31 grudnia 2010 r. Termin złożenia tego sprawozdania (§ 2 ust. 2 umowy o udzielenie wsparcia finansowego²⁵), upłynął w dniu 31 stycznia 2011 r. Dopiero w związku z kontrolą NIK Departament Instrumentów Wsparcia podjął działania wyjaśniające przyczyny niezłożenia sprawozdania oraz monitujące przedsiębiorcę. Brak sprawozdania uniemożliwił bowiem dokonanie oceny realizacji zobowiązań umownych oraz prawidłowości wykorzystania dotacji. NIK nie podzieliła argumentu, że: (...) *sprawozdanie jest wykorzystywane w trakcie kontroli realizacji przez przedsiębiorcę zobowiązań umownych. Mając na uwadze, że w I kwartale 2011 r. nie zaplanowano kontroli Spółki, Ministerstwo nie wykazywało zaniepokojenia z powodu braku sprawozdania. Zdaniem NIK, egzekwowanie postanowień umownych nie może mieć charakteru uznaniowego. Nie można wiązać obowiązku składania sprawozdań z harmonogramem planowanych kontroli przedsiębiorców realizujących dotowane inwestycje.*

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE

W ustawie budżetowej ustalono wydatki na te cele w wysokości 197 215 tys. zł. W trakcie 2010 r. zwiększono je o 180 090,6 tys. zł (tj. o 91,3%) do 377 305,6 tys. zł. Wydatkowano 346 802,3 tys. zł, tj. 91,9% budżetu po zmianach, w 4 działach: 150 *Przetwórstwo przemysłowe* (327 119,2 tys. zł), 750 *Administracja publiczna* (16 377,7 tys. zł), 500 *Handel* (1 678,3 tys. zł) i 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (1 627,1 tys. zł). Przeznaczono je na dotacje - 309 555 tys. zł (tj. 89,3% środków przeznaczonych na ten cel), wydatki majątkowe - 20 098 tys. zł (5,8%) i wydatki bieżące - 17 149,3 tys. zł (4,9%).

Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe

Wydatkowano 327 119,2 tys. zł, tj. 94,8% planu po zmianach, w tym na programy: PO IG oraz PO IS - 325 330,7 tys. zł.

²⁵ Umowa z dnia 19 grudnia 2008 r. o udzielenie pomocy publicznej w formie dotacji celowej.

W ramach PO IG wydatkowano kwotę 322 169,6 tys. zł, głównie poprzez dotowanie realizacji działań *Programu* wdrażanych przez PARP (243 254,7 tys. zł) oraz finansowanie realizacji projektu *Wsparcie zarządzania PARP w 2010 roku* (49 117,3 tys. zł). Wydatki majątkowe (19 771,6 tys. zł) przeznaczono na finansowanie działania 4.5. *Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki*.

W ramach PO IS wydatkowano 3 161,1 tys. zł, na dotacje (3 141,5 tys. zł) i wydatki majątkowe (19,6 tys. zł), z których finansowano/współfinansowano wydatki Instytutu Paliw i Energii Odnawialnej oraz Instytutu Nafty i Gazu w ramach Pomocy Technicznej PO IS.

Wykorzystanie środków na współfinansowanie objęto kontrolą wykonania w 2010 r. planu finansowego PARP (patrz rozdział *Ustalenie innych kontroli*).

Dział 750 Administracja publiczna

Wydatkowano 16 377,7 tys. zł, tj. 71,2% planu po zmianach (23 009 tys. zł).

Na realizację zadań PO IG przeznaczono 2 886,4 tys. zł. Prawie 94% tej kwoty (2 700,3 tys. zł) to wydatki bieżące, w tym m.in. na: zakup usług (1 011,5 tys. zł), wynagrodzenia bezosobowe (605,1 tys. zł), zakupy materiałów i wyposażenia (245,8 tys. zł) oraz szkolenia członków korpusu służby cywilnej (236,6 tys. zł). Niewykorzystanie części środków wynikało m.in. z rezygnacji z części pierwotnie zaplanowanych wydatków (przez Instytucję Wdrażającą) m.in. na koszty prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych (ograniczenie ilości spotkań, szkoleń, warsztatów, konferencji, uczestnictwa w targach do najbardziej efektywnych) oraz ograniczenia liczby przygotowywanych materiałów promocyjnych. Wydatki majątkowe wyniosły 186,1 tys. zł, tj. 48,1% planu po zmianach.

W ramach PO IS wydatkowano 862,9 tys. zł (27,7% planu po zmianach), w tym na wydatki bieżące kwotę 813,2 tys. zł, a na wydatki majątkowe kwotę 49,7 tys. zł. Niewykorzystanie części środków wynikało m.in. rezygnacji z części zakupów usług (735,4 tys. zł), niższych wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (558,5 tys. zł) i podróże służbowe zagraniczne (275,9 tys. zł) etc. Niewykorzystane środki objęte zostały blokadą.

W ramach PO KL wydatkowano kwotę 1 616,1 tys. zł, tj. 94,1% planu po zmianach, głównie na zakup usług (1 362,8 tys. zł), szkolenie członków korpusu służby cywilnej (97,2 tys. zł), wynagrodzenia wraz z pochodnymi (82,9 tys. zł) oraz wykonanie ekspertyz, analiz i opinii (38,4 tys. zł).

W ramach PO PT wydatkowano kwotę 11 012,3 tys. zł, tj. 97,4% planu po zmianach, w całości na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

Szczegółową kontrolą objęto wydatki na kwotę 569,3 tys. zł, tj. 11,7% wydatków przeznaczonych na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE (bez uwzględnienia wydatków na wynagrodzenia), nie stwierdzając nieprawidłowości.

Budżet środków europejskich

Zgłoszone do projektu budżetu środków europejskich kwoty wydatków uwzględniały zadania realizowane w ramach programów i projektów finansowanych z budżetu UE. Wysokość tych kwot wynikała m.in. z zawartych lub przewidzianych do zawarcia umów o dofinansowanie, zaliczek oraz płatności pośrednich lub końcowych projektów, zaplanowanych w stosunku do prognozowanej kontraktacji działań na lata 2010 – 2012 z uwzględnieniem specyfiki danego działania.

W ustawie budżetowej ustalono wydatki na te cele w kwocie 933 898 tys. zł, w tym w działach: 150 *Przetwórstwo przemysłowe* (811 761 tys. zł), 500 *Handel* (42 469 tys. zł), 750 *Administracja publiczna* (15 447 tys. zł) i 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (64 221 tys. zł). W ciągu roku, na podstawie 14 decyzji Ministra Finansów, limit wydatków zwiększono o 1 033 831,5 tys. zł (tj. o 110,7%) do wysokości 1 967 729,5 tys. zł. Kwota zwiększeń planu z części 83 poz. 98 rezerwy celowej pn. *Finansowanie programów z budżetu środków europejskich* przeznaczona była m.in. dla PARP na realizację działań w ramach PO IG (937 035,9 tys. zł), na współfinansowanie umów poddziałania 4.5.2 *Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych* w ramach umów z konkretnymi firmami (77 819,9 tys. zł), finansowanie projektów *Wsparcie dla opracowania i wdrożenia systemu monitoringu prac legislacyjnych MG (system konsultacji on-line)* oraz *Reforma procesu stanowienia prawa i uproszczenie obowiązujących przepisów*, a także na wynagrodzenia dla osób odpowiedzialnych za realizację ww. projektu (2 409 tys. zł). Ponadto finansowano realizację działań 9.1 *Wysokosprawne wytwarzanie energii* i 9.3 *Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej* w ramach PO IS (16 566,7 tys. zł).

Środki z rezerwy celowej wykorzystano w 96,2%, wydatkując 994 735,6 tys. zł. Niewykorzystana kwota 2 118,2 tys. zł została zablokowana. Mniej niż przewidywano wydatkowano zwłaszcza na finansowanie programów wieloletnich. Było to spowodowane złożeniem przez beneficjentów wniosków o płatność na kwoty mniejsze niż przewidywano w momencie występowania o środki z rezerwy.

W trakcie 2010 r. Minister Gospodarki dokonał przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków w ramach danej części i działu budżetu UE w drodze 19 decyzji.

W dniu 29 grudnia 2010 r. decyzją Ministra Gospodarki dokonano przeniesienia kwoty 10 000 tys. zł w rozdziale 15095 *Pozostała działalność*, z § 2007 *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich* do § 6207 *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich z przeznaczeniem na finansowanie wydatków majątkowych w ramach 6 działań PO IS*. Kwotę tę Bank Gospodarstwa Krajowego, na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, faktycznie przekazał jednak w dniu 9 grudnia 2010 r., a więc przed wydaniem powyższej decyzji oraz przed uzyskaniem zgody Ministra Finansów na to przeniesienie, co nastąpiło w dniu 21 grudnia 2010 r. W ocenie NIK dokonanie powyższego wydatku nastąpiło z naruszeniem przepisów art. 162 pkt 3, tj. przed uzyskaniem zgody Ministra Finansów na zmianę przeznaczenia środków oraz przed wydaniem właściwej decyzji przez Ministra Gospodarki. Stanowi to naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 11 ust.1 *ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*).

Zrealizowane wydatki w ramach budżetu środków europejskich wyniosły 1 834 463,5 tys. zł (93,2% planu po zmianach), głównie w dziale 150 *Przetwórstwo przemysłowe* - 1 738 017,3 tys. zł (94,7% całości wydatków). NIK ocenia jako celowe podjęcie przez Ministra Gospodarki, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 3 pkt 2 *ustawy o finansach publicznych* 2 decyzji w sprawie zablokowania planowanych wydatków na łączną kwotę 30 572,7 tys. zł.

Dane dotyczące wydatków budżetu środków europejskich przedstawiono w tabeli, stanowiącej załącznik nr 4 do *Informacji*.

Szczegółową kontrolą objęto celowo wybranych 6 wydatków na łączną kwotę 938 534,2 tys. zł, tj. 51,2% zrealizowanych wydatków budżetu UE, w tym 3 spośród 14 decyzji Ministra Finansów zwiększające wydatki z rezerw celowych o kwotę 916 699,5 tys. zł.

NIK ogólnie pozytywnie oceniła wydatkowanie środków budżetu UE w 2010 r., zwracając jednak uwagę na problem niewykorzystania środków. W dziale 750 *Administracja publiczna* wykorzystano 35,3% dostępnych środków, natomiast w dziale 500 *Handel* - 36,1%, głównie przeznaczonych na wydatki bieżące w ramach PO IG.

W działach tych nie wykonano działania 6.5 *Promocja polskiej gospodarki*. Zasadniczą przyczyną było dokonanie, zalecanego przez przedstawicieli Komisji Europejskiej, podziału na dwa poddziałania 6.5.1²⁶ i 6.5.2.²⁷, w związku z czym opóźnieniu uległo wydanie decyzji

²⁶ Poddziałanie 6.5.1. *Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych*.

²⁷ Poddziałanie 6.5.2. *Wsparcie udziału przedsiębiorców w programach promocji*.

w sprawie dofinansowania dla projektu. Niewykorzystane środki na te działania (2 299,7 tys. zł) częściowo objęto blokadą (1 443,8 tys. zł).

Niepełne wykorzystanie zaplanowanych środków w ramach poddziałania 6.2.1 *Wsparcie dla sieci centrów obsługi inwestorów i eksporterów* było wynikiem niepodpisania porozumień i umów wykonawczych z urzędami marszałkowskimi siedmiu województw, w rezultacie czego nie powstała pełna sieć tych centrów.

Całkowicie niewykorzystano 3 000 tys. zł zaplanowanych na wydatki w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (dalej: SPPW). Główną przyczyną niewykorzystania tych środków był długotrwały, dwuetapowy proces oceny projektów przez stronę szwajcarską oraz nadmierna – zdaniem Ministerstwa - ingerencja strony szwajcarskiej w założenia Programu, jak również w założenia realizowanego przez MG, komplementarnego dla SPPW, projektu systemowego *Sieć Centrów Obsługi Inwestora i Eksportera*. Niewykorzystane środki również zostały objęte blokadą.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

W ramach PO IG wydatkowano kwotę 1 614 803,9 tys. zł, tj. 93,7% planu po zmianach.

Wydatki w § 2007 *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich*) w kwocie 1 496 685,4 tys. zł, tj. 95,1% planu po zmianach (1 572 992,2 tys. zł) były przeznaczone m.in. na:

- finansowanie działań PO IG wdrażanych/realizowanych przez PARP: 3.1 *Inicjowanie działalności innowacyjnej*; 3.3 *Tworzenie systemu ułatwiającego inwestowanie w MSP*; 4.1 *Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R*; 4.2 *Stymulowanie działalności B+R oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego*; 4.4 *Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym*; 5.1 *Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym*; 5.2 *Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym*; 5.3 *Wspieranie ośrodków innowacyjności*, 5.4 *Zarządzanie własnością intelektualną*, 6.1 *Paszport do eksportu*. Łącznie wydatkowano 1 435 547,9 tys. zł.
- finansowanie programów i projektów realizowanych przez zagraniczne firmy w kwocie 2 776,3 tys. zł,
- finansowanie projektu systemowego Polskiej Organizacji Turystycznej *Promujmy Polskę razem* w ramach działania 6.3 *Promocja turystycznych walorów Polski* w kwocie 33 888,3 tys. zł.

Wydatki w § 6207 *Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, oraz środków o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6*

ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich) wyniosły 112 189,7 tys. zł na finansowanie działania 4.5 (39 159,7 tys. zł) i na finansowanie umów z beneficjentami poddziałania 4.5.2 (72 925,4 tys. zł).

Wydatki w § 2807 *Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych* przeznaczono na przygotowanie i realizację udziału Polski w Światowej Wystawie EXPO w Szanghaju – finansowanie w ramach poddziałania 6.5.1 *Promocja polskiej gospodarki na rynkach międzynarodowych* (844,1 tys. zł).

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

W ramach PO IS wydatkowano 210 501,7 tys. zł, tj. 90,7% planu po zmianach (232 121,7 tys. zł). Środki te przeznaczono na finansowanie działań: 9.4 *Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych*, 9.5 *Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych*, 9.6 *Sieci ułatwiający odbiór energii ze źródeł odnawialnych*, 10.1 *Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego*, 10.2 *Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji* i 10.3 *Rozwój przemysłu dla odnawialnych źródeł energii* w kwocie 81 299,1 tys. zł oraz działań 9.1 *Wysokosprawne wytwarzanie energii*, 9.2 *Efektywna dystrybucja energii* i 9.3 *Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej* wdrażanych i realizowanych przez NFOŚiGW (w kwocie 72 856,3 tys. zł).

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

W ramach PO KL wydatkowano łącznie 9 157,9 tys. zł, tj. 94,2% planu po zmianach (9 723 tys. zł). Środki te przeznaczono m.in. na: zakup usług pozostałych w kwocie 7 939,9 tys. zł (86,7% wydatków bieżących PO KL) w ramach finansowania projektów *Reforma procesu stanowienia prawa i uproszczenie obowiązujących procedur* i *Uproszczenie procedur związanych z podejmowaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej poprzez ich elektroniczną i wdrożenie idei „jednego okienka”*, składki na ubezpieczenia społeczne - 57,9 tys. zł, wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej - 371,6 tys. zł i szkolenia członków korpusu służby cywilnej - 550,8 tys. zł.

Niezależnie od powyższego szczegółową kontrolą kwalifikowalności wydatków ze środków unijnych objęto trzy losowo wybrane wydatki na kwotę 25 726,6 tys. zł. Poniesiono je w ramach dwóch umów (z Polską Organizacją Turystyczną oraz z Instytutem Logistyki i Magazynowania). Analiza wniosków beneficjentów o płatność (zawierających rozliczenie otrzymanych zaliczek) wykazała, że poniesiono wydatki kwalifikowane, niezbędne do realizacji projektów, oraz że wydatki, wykazywane w zleceniach płatności, dokonane zostały w okresie kwalifikowalności jaki został określony dla poszczególnych umów.

Wydatki w układzie zadaniowym

NIK odnotowuje znaczące zaawansowanie prac nad wdrożeniem budżetu zadaniowego przez Ministerstwo Gospodarki, wskazując jednak na występujące niedostatki.

W 2010 r. MG realizowało wydatki w układzie zadaniowym przede wszystkim w ramach funkcji państwa nr 6 *Koordinacja polityki gospodarczej kraju*, realizując jedno zadanie priorytetowe 6.1 *Wzrost konkurencyjności gospodarki*. Do monitorowania realizacji tego zadania użyto miernika PKB *per capita* (w relacji do UE-27). Wartość miernika wyniosła 61% (przy zaplanowanym poziomie 59,4%).

W ramach tego działania ustalono 5 podzadań. Zbadano realizację podzadania 6.1.1. *Zmiana jakości regulacji prawnych w obszarach prowadzenia działalności gospodarczej*. Na jego realizację przeznaczono 11 452 tys. zł, w tym z budżetu państwa – 2 294 tys. zł, a z budżetu środków europejskich - 9 158 tys. zł. Do monitorowania realizacji podzadania użyto miernika *czas rejestracji działalności gospodarczej*. W 2010 r. średnia liczba dni potrzebnych na rejestrację działalności wyniosła ok. 8 dni, wobec planowanych 30 dni.

W materiałach planistycznych do projektu budżetu na 2010 r., to jest w formularzach *BZ-1 i BZ-2*, zostały wskazane zadania, podzadania i działania do wykonania. Dla badanego podzadania ustalono w tych materiałach 26 działań. W 2010 r. liczba ta, zgodnie z zaleceniami Ministra Finansów, została zredukowana do 2 działań: *Uproszczenie procedur związanych z działalnością gospodarczą* oraz *Zapewnienie ciągłości zadań związanych z opracowywaniem procedur*. Dla tych działań określono dodatkowe, nieobjęte planowaniem budżetu zadaniowego pozycje, tzw. czynności (częściowo czynnościami stały się zredukowane działania). W ocenie NIK, był to zabieg zapewniający powiązanie planu rzeczowo-finansowego Ministerstwa z budżetem w układzie zadaniowym, w którym nastąpiła zasadnicza redukcja liczby przewidzianych działań.

Część sporządzanych przez departamenty merytoryczne tzw. *Kart działania*²⁸, stanowiących podstawę prac planistycznych, nie została wypełniona dokładnie. Brak było kwalifikacji czynności do podzadania oraz niektórych wymaganych informacji (np. uzasadnienia dla czynności). Przykładowo, w karcie sporządzonej przez jeden z departamentów czynność *Reprezentowanie Ministra Gospodarki w sądzie w sprawach dotyczących środków ochronnych* nie została zakwalifikowana do żadnego podzadania, natomiast karta wypełniona przez

²⁸ Wymieniane w tych dokumentach prace, określane formalnie jako „działania”, faktycznie nie są działaniami w rozumieniu budżetu zadaniowego (takimi jak *Uproszczenie procedur związanych z działalnością gospodarczą* oraz *Zapewnienie ciągłości zadań związanych z opracowywaniem procedur*) lecz czynnościami, które przyporządkowane zostały do działań w planie rzeczowo-finansowym MG.

inny departament dla czynności *Tłumaczenie dokumentów związanych z m.in. z obsługą inwestorów zagranicznych ...* nie zawierała uzasadnienia. Stwierdzono także przypadki dokonywania nietrafnej – w ocenie NIK - kwalifikacji poszczególnych czynności do podzadań lub zmiany takiej kwalifikacji przez pracownika Departamentu Budżetu i Finansów, zamiast pracowników właściwych komórek merytorycznych Ministerstwa.

Przykładowo, wskazana w jednej z *Kart działań* przez departament merytoryczny czynność *Rozwój systemu wsparcia inwestorów* została zakwalifikowana ostatecznie przez pracownika departamentu finansowego do podzadania 6.1.1, tj. *Zmiana jakości regulacji prawnych w obszarach prowadzenia działalności gospodarczej*, podczas gdy *System wsparcia inwestorów* jest podzadaniem 6.1.5. Inna sytuacja dotyczyła czynności *Ogłoszenia prasowe*, które departament merytoryczny zakwalifikował do podzadania 6.1.5 *System wsparcia inwestorów*, a kwalifikację zmieniono na 6.1.1. *Zmiana jakości regulacji prawnych w obszarach prowadzenia działalności gospodarczej*.

W ocenie NIK, kwalifikowanie działań do podzadań lub dokonywanie zmian takiej kwalifikacji przez pracowników departamentów innych niż właściwy merytorycznie, nie jest praktyką właściwą. Celowym byłoby wdrożenie stosownej procedury, w ramach której to departament sporządzający kartę dokonywałby stosownych korekt, uwzględniając ewentualne uwagi innych jednostek organizacyjnych.

Ministerstwo Gospodarki opracowało mierniki realizacji niektórych spośród ustalonych czynności, wcześniej wskazanych w kartach jako działania. Nie było mierników dla działań, gdyż nie były one wymagane w myśl *rozporządzenia z dnia 20 maja 2009 r. Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2010*²⁹. Mierniki dla czynności nie zawsze koresponowały jednak z miernikiem przyjętym dla całego podzadania. Zdaniem NIK, skorelowanie tych mierników jest w istocie zadaniem bardzo trudnym.

Przykładowo, w *Kartach działań* opracowanych dla czynności wykonywanych w ramach pozycji 2.1.4 z *Planu działań* Ministerstwa³⁰ *Dodatkowe wynagrodzenia osobowe pracowników – członków zespołu projektowego* (w ramach PO KL) miernikiem miał być *Czas pracy poszczególnych pracowników w związku z realizacją projektu*, przy czym wartość bazowa wyniosła 0, a wartości docelowej w 2010 r. nie określono. Dla innej czynności w ra-

²⁹ Dz. U. Nr 80, poz. 673, ze zm.

³⁰ Działania w ramach podzadanie 6.1.1 Zmiana jakości regulacji prawnych w obszarach prowadzenia działalności gospodarczej miały powiązanie m.in. z tą pozycją Planu działań MG.

mach tego programu *Podróże służbowe zagraniczne*, miernikiem miała być *Liczba podróży zagranicznych w związku z realizacją projektu: Reforma procesu stanowienia prawa i uproszczenie przepisów, finansowanego z PO KL*". Wartość bazowa miernika wyniosła 0, wartość docelowa w 2010 r. - 2. Dla przypomnienia, do monitorowania realizacji zbadanego podzadania 6.1.1. użyto miernika *czas rejestracji działalności gospodarczej w dniach*.

W ramach funkcji 6, zadania 6.1, podzadania 6.1.3. realizowany był *Program Oczyszczania Kraju z Azbestu* na lata 2009-2032, którego celem jest wycofanie azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski. Miernikiem realizacji tego *Programu* była *Liczba gmin na terenie których przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest*. Wartość bazowa wyniosła 320, a docelowa w 2010 r. miała wynieść 1500. W celu ułatwienia procesu zbierania danych o inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, na zlecenie Ministerstwa, została opracowana i udostępniona jednostkom samorządu terytorialnego informatyczna *Baza Azbestowa*. Do końca 2010 r. zarejestrowanych tam było 1080 gmin, czyli 72% założonej wartości docelowej miernika.

Zdaniem NIK, tak skonstruowany miernik faktycznie nie stanowi odzwierciedlenia działań Ministerstwa lecz jednostek samorządu terytorialnego, które realizują *Program*. Ministerstwo ma jedynie możliwość monitorowania danych w Bazie Azbestowej, i to jedynie w stosunku do gmin, które w danym roku zawarły z MG porozumienia na realizację zadań przyjętych w *Programie*.

Wysokość planowanych wydatków na poszczególne działania została określona jako suma wydatków na czynności realizowanych w danym działaniu. Planowane wydatki na poszczególne czynności zostały określone przez komórki merytoryczne. Na etapie planowania zmiany wynikały z konieczności dostosowania łącznych planowanych wydatków limitów przekazanych przez Ministra Finansów. Ostateczne decyzje o podziale środków na poszczególne zadania MG zostały podjęte przez Ministra Gospodarki po uchwaleniu ustawy budżetowej. Zasady przypisania wydatków do poszczególnych działań nie zostały sformalizowane. W systemie księgowym QREZUS prowadzonym dla budżetu zadaniowego został rozszerzony słownik klasyfikacji czynności budżetowych w ujęciu zadaniowym. Ewidencjonowano w nim wszystkie wydatki realizowane w 2010 r. W ramach podzadania 6.1.1 zaewidencjonowano w księgach rachunkowych wydatki w kwocie 195,7 tys. zł, przy planowanych: 289,4 tys. zł.

Na realizację zadania z *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* zaplanowano 4 000 tys. zł, a wydano 3 859 tys. zł. Niższe były koszty realizacji poszczególnych zadań, objętych 98 porozumieniami z gminami na opracowanie programów usuwania azbestu oraz działania edukacyjno-informacyjne i lokalne szkolenia.

Błędnie sporządzone zostało sprawozdanie z realizacji powyższego programu wieloletniego w układzie zadaniowym w III kwartale 2010 r. Dane wykazane w tym sprawozdaniu różniły się z zapisami na koncie księgowym. W sprawozdaniu wykazano pomyłkowo wykorzystanie wydatków budżetowych w wysokości 1 055 tys. zł, należało wykazać 1 070 tys. zł. Błąd wynikał z nieprawidłowego przeniesienia danych z systemu księgowego.

Inne ustalenia kontroli

W Ministerstwie dokonywano szczegółowej analizy wykonania dochodów i wydatków budżetowych prezentując ją w *Ocenie realizacji dochodów i wydatków budżetu środków krajowych w części 20 – Gospodarka* oraz *Ocenie realizacji dochodów i wydatków budżetu środków Unii Europejskiej w części 20 – Gospodarka*, sporządzonych za okresy od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 30 czerwca 2010 r. oraz od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 30 września 2010 r.

Po zmianie *Plan audytu wewnętrznego na 2010 r.* przewidywał wykonanie łącznie 4 zadań, które zostały zrealizowane. Audytem objęto: (1) analizy i oceny wykonywania zadań przez 22 (na 26) komórki organizacyjne MG; (2) opiniowanie projektów inwestycyjnych, projektów zezwoleń na prowadzenie działalności w specjalnych strefach ekonomicznych oraz monitorowanie specjalnych stref ekonomicznych; (3) ocenę realizacji działań z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw ropy, gazu i infrastruktury oraz monitorowania bezpieczeństwa zaopatrzenia rynku w paliwa oraz (4) planowanie i wydatkowanie środków w ramach pomocy technicznej PO IG. W wyniku realizacji zadania nr 1) zalecenia zostały skierowane do 16 (z 22 audytowanych) komórek organizacyjnych MG; dyrektorzy 12 komórek poinformowali o przyjęciu zaleceń do realizacji, a z 4 komórek nie wpłynęły jeszcze odpowiedzi. W wyniku audytów sprawdzających (zadania 2-4) stwierdzono, iż: [ad. 2] spośród 8 zaleceń 4 zostały zrealizowane, a 4 uległy dezaktualizacji w wyniku wprowadzonych zmian; [ad. 3] spośród 13 zaleceń 12 zostało zrealizowanych, a 1 zrealizowano częściowo oraz [ad. 4] spośród 25 zaleceń 11 zostało zrealizowanych, 1 uległo dezaktualizacji, natomiast wobec pozostałych 13 przedstawiono wyjaśnienia, które audytorzy przyjęli.

Kontrolą wewnętrzną objęto 17 jednostek w ramach 9 tematów kontroli planowych w zakresie: realizacji zadań statutowych i ekonomiczno-finansowych przez jednostki badawczo-rozwojowe, kontroli działalności podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne w zakresie podpisu elektronicznego w 2009 r., wydawania przez spółki zarządzające zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w specjalnych strefach ekonomicznych oraz wykonywania kontroli przedsiębiorców w zakresie przestrzegania warunków zezwoleń w 2009 r.,

realizacji umów zawartych z Instytutami Nafty i Gazu w Krakowie oraz Paliw i Energii Odnawialnej w Warszawie w zakresie pokrycia wydatków niekwalifikowanych związanych z wdrożeniem powierzonych działań w ramach PO IS w 2009 r., zgodności z przepisami *ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych*³¹ oraz z regulacjami wewnętrznymi działalności wykonywanej przez Europejski Rejestr Informacji Finansowej Biuro Informacji Gospodarczej SA z siedzibą w Warszawie w 2009 r., realizacji obowiązków ustawowych przez Polskie Centrum Akredytacji w 2009 r., realizacji przez Główny Urząd Miar zadań wynikających z przepisów ustawowych i regulacji wewnętrznych w 2009 r., sprawowania przez komórki organizacyjne Ministerstwa Gospodarki nadzoru właścicielskiego w spółkach górnictwa węgla kamiennego w 2009 r. oraz gospodarki finansowo-księgowej w Wydziałach Promocji Handlu i Inwestycji w 2009 r. w Waszyngtonie i Paryżu.

W dwóch jednostkach nie stwierdzono nieprawidłowości w badanym zakresie i nie sformułowano żadnych zaleceń, w stosunku do pozostałych wystosowano zaś zalecenia pokontrolne. Kierownicy tych jednostek poinformowali Ministra o ich zrealizowaniu bądź przyjęciu do realizacji.

Ponadto, przeprowadzono trzy kontrole doraźne: w Ośrodku Centralnego Szkolenia Maszynistów w Mińsku Mazowieckim, wykonywania przez Departament Funduszy Europejskich czynności związanych z realizacją działania 9.4. w ramach PO IS oraz realizacji przez Biuro Administracyjne wniosków pokontrolnych NIK w związku z kontrolą wykonania budżetu w 2008 r. oraz wykonywania zadań w zakresie zakupów robót budowlanych, usług i towarów w latach 2008-2009. W wyniku kontroli Ośrodka sformułowano zalecenia pokontrolne, które zostały wykonane.

Ustalenia innych kontroli

W I kwartale 2011 r. NIK przeprowadziła kontrole wykonania w 2010 r. planów finansowych Agencji Rezerw Materiałowych (dalej: ARM) oraz Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. (dalej: PARP), a także w Urzędzie Dozoru Technicznego (dalej: UDT). Agencja Rezerw Materiałowych jest państwową osobą prawną powołaną w celu realizacji ustawowo wskazanych zadań państwa związanych z gromadzeniem i utrzymywaniem rezerw strategicznych oraz zapasów ropy naftowej i produktów naftowych. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości jest również państwową osobą prawną, powołaną w celu wspierania m.in. przedsię-

³¹ Dz. U. Nr 50, poz. 424, ze zm.- obowiązywała do 13 czerwca 2010 r.

biorców, eksportu, rozwoju regionalnego i działalności innowacyjnej. Urząd Dozoru Technicznego, jako państwowa osoba prawna, powołany jest przede wszystkim w celu kontroli i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o dozorze technicznym i wykonywania dozoru technicznego nad określonymi urządzeniami technicznymi. W odniesieniu do wszystkich powyższych jednostek Najwyższa Izba Kontroli wyraziła pozytywną ocenę wykonania ich planów finansowych.

1. W planie finansowym ARM na 2010 r. ustalono przychody ogółem w wysokości 382 489 tys. zł, koszty w kwocie 576 311 tys. zł oraz wynik finansowy netto (stratę) – 193 822 tys. zł. Wielkości te w trakcie roku nie były korygowane. Plan przychodów ogółem został wykonany w 88,5% (338 361 tys. zł), a plan kosztów ogółem w 77,9% (449 148 tys. zł). Niepełna realizacja przychodów i kosztów nie miała jednak wpływu na pozytywną ocenę wykonania planu finansowego ARM w 2010 r.

Zasadniczą przyczyną osiągnięcia niższych niż planowano przychodów był sposób zakupu paliw preferowany przez jego nabywców w trybie tzw. odroczonej akcyzy (paliwa przemieszczano między składami podatkowymi). W konsekwencji nie osiągnięto zakładanych wpływów z tytułu akcyzy (plan – 75 414 tys. zł, wykonanie – 1 tys. zł). Sposób odbioru paliwa (z zapłatą akcyzy lub z zawieszeniem jej poboru) zależy od decyzji przyszłego nabywcy i ARM nie ma na to wpływu. Bez uwzględniania akcyzy w cenie sprzedaży wykonanie planu przychodów Agencji w 2010 r. wyniosłoby 92,7%. Na mniejsze od planowanego wykonanie przychodów wpłynęło również dokonanie przesunięć pomiędzy rezerwami państwowymi i zapasami paliw, w wyniku czego uniknięto planowanej rotacji ponad 8 tys. m³ benzyny silnikowej, a także niższe ceny sprzedaży zbóż, co było konsekwencją sytuacji rynkowej (rekordowe zbiory w 2009 r. i bardzo wysokie zapasy początkowe).

NIK pozytywnie ocenia wykorzystanie i rozliczenie dotacji celowej, w wysokości 94 699 tys. zł, przekazanej przez Ministra Gospodarki na realizację zadań związanych z zakupem i utrzymywaniem rezerw państwowych i zapasów państwowych paliw. Stosownie do warunków wynikających z umowy ARM w planowanym terminie i zgodnie z przeznaczeniem wykorzystana cała przekazana jej kwota. Rachunki i faktury dotyczące zakupów i kosztów finansowanych z dotacji były sukcesywnie przekazywane do Ministerstwa Gospodarki. Sprawozdanie dotyczące rozliczenia pełnej kwoty Agencja złożyła w dniu 13 października 2010 r. Wszystkie sprawozdania (częstkowe i końcowe) zostały bez zastrzeżeń zaakceptowane przez Ministra Gospodarki. Również NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w tym zakresie.

W ocenie NIK, w 2010 r. ARM rzetelnie i prawidłowo realizowała zadania wynikające z administrowania poszczególnymi segmentami rezerw państwowych gospodarczych

oraz państwowych rezerw mobilizacyjnych maszyn budowlanych³², a także dotyczące utrzymywania zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych³³.

Zadania związane z gospodarowaniem rezerwami gospodarczymi, tworzonymi przez Ministra Gospodarki, Agencja wykonywała na podstawie *Planu rzeczowego rezerw państwowych gospodarczych*. Stopień realizacji tych przedsięwzięć, w porównaniu do wartości bazowych określonych przez Ministra Gospodarki w planie finansowym ARM w układzie zadaniowym, w zakresie rezerw paliwowych wyniósł 102%, rezerw żywnościowych – 99%, a rezerw medycznych – w 98%. Niepełne wykonanie wskaźników w dwóch powyższych segmentach rezerw wynikało przede wszystkim ze zwolnień bezzwrotnych towarów na rzecz powodzian i instytucji walczących ze skutkami tej klęski żywiołowej.

Zadania w zakresie tworzenia i utrzymywania zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych ARM wykonywała na podstawie *Planu rzeczowo-finansowego zapasów państwowych ropy naftowej i produktów naftowych na 2010 r.* Spełniony został główny cel utrzymywania tych zapasów jakim było zgromadzenie ich wielkości na poziomie odpowiadającym co najmniej 90-dniowemu średniemu dziennemu zużyciu wewnętrznemu ropy naftowej i produktów naftowych. Stan zapasów interwencyjnych paliw na koniec 2010 r. wyniósł w przeliczeniu 105,7 dnia tego zużycia. Zapasy utrzymywane przez Agencję powinny zabezpieczać co najmniej 14-dniowe średnie zużycie ropy naftowej i produktów naftowych we wszystkich podstawowych asortymentach. Faktyczne średnie wykonanie wskaźnika wyniosło 15,4 dnia, tj. 100% wartości bazowej miernika określonego w planie finansowym w układzie zadaniowym.

NIK, opierając się na opinii biegłego rewidenta, nie zgłasza zastrzeżeń co do wiarygodności ksiąg rachunkowych Agencji. W ocenie NIK, ARM w 2010 r. rzetelnie zrealizowała też obowiązki sprawozdawcze, w tym w zakresie sprawozdawczości budżetowej oraz w zakresie rezerw i zapasów paliw. Prezes ARM terminowo przekazał Ministrowi Gospodarki informację półroczną o stanie ilościowym, finansowaniu, wykorzystaniu oraz rozmieszczeniu rezerw gospodarczych. Informacja za cały 2010 r., do czasu zakończenia kontroli, nie była jeszcze sporządzona.

³² Tworzonych i utrzymywanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o rezerwach państwowych (Dz. U. z 2007 r. Nr 89, poz. 594) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 stycznia 1998 r. w sprawie tworzenia, gospodarowania, dysponowania i finansowania rezerw państwowych, kontroli i tworzenia systemu informacyjnego o rezerwach gospodarczych (Dz. U. Nr 5 poz. 15).

³³ Tworzonych i utrzymywanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 52, poz. 343 ze zm.).

W ocenie NIK, ARM dołożyła należytej staranności w prowadzonych w 2010 r. działaniach będących konsekwencją kary pieniężnej nałożonej na Spółkę J&S Energy SA za nieutrzymywanie normatywnego poziomu zapasów paliw ciekłych. Czynności te obejmowały kontynuację postępowania administracyjnego – zakończonego decyzją z dnia 26 lutego 2010 r. o jego umorzeniu oraz uczestnictwo Agencji, jako strony, w postępowaniu sądowo-administracyjnym zakończonym postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2010 r., odrzucającym skargę tej Spółki na bezczynność organu administracji (ARM). W trakcie obydwu postępowań Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa poinformowała Agencję, iż reprezentuje interesy Skarbu Państwa w związku z wytoczoną przez Mercuria Energy Group Ltd (spółka matka J&S Energy SA) przed Instytutem Arbitrażowym przy Sztokholmskiej Izbie Handlowej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej o dyskryminację przez RP jednego z podmiotów gospodarczych. W związku z tym postępowaniem ARM podjęła współpracę z Prokuratorią i udzielała jej pomocy.

2. W planie finansowym PARP na 2010 r., ustalono przychody w kwocie 3 824 449 tys. zł, a koszty w wysokości 3 777 194 tys. zł. Po dokonanych w ciągu roku korektach planu finansowego, planowane przychody zmniejszono *per saldo* o kwotę 2 980 147 tys. zł, do ostatecznej wysokości 844 302 tys. zł, a koszty zmniejszono *per saldo* o kwotę 2 934 463 tys. zł, do ostatecznej wysokości 842 731 tys. zł. Było to przede wszystkim konsekwencją wejścia w życie nowej *ustawy o finansach publicznych*, zgodnie z którą Bank Gospodarstwa Krajowego został wyznaczony do dokonywania płatności ze środków europejskich na rzecz wszystkich beneficjentów, z rachunków otwartych w tym Banku przez Ministra Finansów (za wyjątkiem wydatków dokonywanych w ramach pomocy technicznej). W wyniku powyższych zmian na konta Agencji wpływają jedynie środki z tytułu współfinansowania krajowego. PARP składa zlecenia płatności do BGK i prowadzi pozabilansową ewidencję zdarzeń gospodarczych dotyczących płatności środków europejskich. W *ustawie o finansach publicznych* nie ma także pojęcia dotacji rozwojowej, które stanowiły największą kwotowo pozycję w planie finansowym PARP. Spowodowało to zwiększenie przychodów z tytułu dotacji celowych, w tym przeznaczonych na współfinansowanie realizacji programów finansowanych z udziałem środków europejskich.

Faktyczne przychody PARP w 2010 r. wyniosły 791 477 tys. zł, tj. 93,7% planu po zmianach. Podstawowymi ich źródłami były dotacje z budżetu państwa - 494 234 tys. zł (62,4% zrealizowanych przychodów ogółem) oraz pozostałe przychody – 292 688 tys. zł (37,1%). Faktyczne koszty to 790 263 tys. zł, tj. 93,8% kwoty wynikającej z planu po zmianach, w tym m.in. środki przekazane na realizację zadań bieżących dla jednostek niezali-

czanych do sektora finansów publicznych – 357 060 tys. zł (45,2% wszystkich kosztów), środki przekazane na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – 250 458 tys. zł (31,7%) oraz koszty rodzajowe - 80 851 tys. zł (10,2%).

Niezgodne z obowiązującymi przepisami było podpisanie przez PARP w latach 2008-2010 umów na realizację zadań w ramach działania 3.1 *Inicjowanie działalności innowacyjnej* PO IG z trzema spółkami, pomimo tego, że spółki te nie spełniały wszystkich wymogów określonych w § 7 ust. 1 i 2 pkt 2 *rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 kwietnia 2008r. w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej w ramach PO IG 2007 – 2013*³⁴ (dalej: *rozporządzenie*). Zgodnie z przepisami *rozporządzenia* PARP może udzielić wsparcia na inicjowanie działalności innowacyjnej podmiotowi, który posiada niezbędny potencjał finansowy, techniczny, kadrowy i organizacyjny oraz doświadczenie w zakresie świadczenia usług związanych z wdrażaniem wyników prac badawczo-rozwojowych oraz transferu technologii. Ustalono, że podmioty te nie spełniały wymogu doświadczenia oraz posiadania niezbędnego potencjału finansowego

W ocenie NIK nietrafna była argumentacja, iż w kryteriach przyjętych przez Komitet Monitorujący dla konkursów 2008 i 2009 brak było wymogu doświadczenia podmiotu ubiegającego się o wsparcie i w związku z tym brak było proceduralnych przeciwwskazań do oceny i rekomendacji takich podmiotów. Przepisy powszechnie obowiązujące (takie jak *rozporządzenie*) mają bowiem pierwszeństwo stosowania przed regulacjami wewnętrznymi. Dwie spośród tych spółek znajdowały się w stadium organizacji, a jedna złożyła wniosek o dofinansowanie w 10 dni po dacie zarejestrowania. Nie spełniały więc wymogu posiadania niezbędnego doświadczenia. Nietrafne było również ocenianie potencjału finansowego wnioskodawców na podstawie deklaracji bądź zobowiązań wspólników podmiotów ubiegających się o dofinansowanie. Rzeczywista sytuacja finansowa niektórych z tych spółek kształtowała się poniżej przyjętych wymogów, a co za tym idzie nie zostało spełnione kryterium niezbędności. Przykładowo, dla jednego z tych podmiotów rekomendowana kwota dofinansowania wyniosła 19 816 tys. zł. Kapitał zakładowy spółki wynosił natomiast 50 tys. zł, a kapitały własne wnioskodawcy 2 tys. zł – i były niewystarczające do zapewnienia finansowania projektu chociażby w wysokości 5% kosztów kwalifikowanych.

³⁴ Dz. U. Nr 68 poz. 414 ze zm.

Podpisano umowy z tymi podmiotami na łączną kwotę 51 243 tys. zł. W 2010 r. na ich rzecz dokonano płatności w łącznej kwocie 5 374,8 tys. zł. W ocenie NIK. przedstawione powyżej ustalenia wskazują na niepełną skuteczność mechanizmu kontroli zarządczej w PARP.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie przez Agencję dotacji podmiotowej. W 2010 r. wyniosła ona 46 307 tys. zł, zaś wydatki 44 277,7 tys. zł, tj. 95,6% otrzymanej kwoty. Wydatki administracyjne PARP wyniosły 37 884 tys. zł, w tym 19 338,7 tys. zł na wynagrodzenia osobowe, a wydatki z tytułu wsparcia na koszty operacyjne dla Regionalnych Instytucji Finansujących (RIF) wyniosły 6 393,7 tys. zł. Niewykorzystane środki w kwocie 2 029 tys. zł terminowo zwrócono na rachunek Ministerstwa Gospodarki.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, sporządzane przez PARP sprawozdania Rb-N, Rb-Z, Rb-UN – *roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie należności z tytułu papierów wartościowych wg wartości księgowej agencji państwowej* oraz Rb-UZ – *roczne sprawozdanie uzupełniające o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych agencji państwowej*, przekazują prawdziwy i rzetelny obraz należności i zobowiązań PARP w 2010 r. Składano je terminowo.

Najwyższa Izba Kontroli wnioskowała o rozważenie możliwości podjęcia działań w celu odzyskania kwot podatków (VAT, *business tax*) zawartych w cenach towarów i usług nabytych przez Agencję w ramach realizacji projektu EXPO oraz o wzmocnienie kontroli zarządczej w zakresie dysponowania środkami w ramach PO IG.

3. W planie finansowym UDT na 2010 r., ujętym w załączniku nr 14 do *ustawy budżetowej na rok 2010*³⁵, ustalono przychody Urzędu w wysokości 321 808 tys. zł, koszty w wysokości 314 722 tys. zł, a wynik brutto w wysokości 7 086 tys. zł. Faktyczne przychody wyniosły 327 838 tys. zł, tj. 101,9% planu, natomiast koszty 299 055 tys. zł, tj. 95% planu. W efekcie realizacji zwiększonych przychodów i niższego od planu wykonania kosztów, osiągnięto wynik brutto w kwocie 28 783 tys. zł, tj. ponad czterokrotnie wyższej niż planowano. Do budżetu państwa wpłacona ma być kwota 8 635 tys. zł, zamiast zakładanych 2 126 tys. zł. NIK pozytywnie ocenia fakt, iż wyniki te Urząd osiągnął realizując w pełni ustawowe zadania, przy utrzymaniu opłat za dozór na poziomie z marca 2008 roku³⁶.

³⁵ Ustawa z dnia 22 stycznia 2010 r., Dz. U. z 5 lutego 2010r., Nr 19, poz. 102.

³⁶ Ostatnia zmiana stawek za dozór miała miejsce z dniem 5 marca 2008 r. (Dz. U. nr 27, poz. 156). *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 26 listopada 2010 r. w sprawie wysokości opłat za czynności jednostek dozoru technicznego* (Dz. U. nr 229, 1502) pozostawiło stawki opłat za dozór na niezmienionym poziomie.

Nie stwierdzono istotnych uchybień w zakresie planowania i realizacji poszczególnych pozycji planu finansowego. Istotną okolicznością, która miała wpływ na lepszy od oczekiwanego wynik finansowy UDT, było niepełne zrealizowanie planu finansowego w 2009 r., skutkujące zwiększeniem stanu środków finansowych na początek 2010 r. (o 57 296 tys. zł), a co za tym idzie nieplanowanym wzrostem przychodów finansowych z tytułu odsetek (o 6 579 tys. zł).

W UDT amortyzacja części środków trwałych naliczana była wg stawek innych niż wskazane w obowiązującej w Urzędzie od 2 lipca 2007 r. polityce rachunkowości. Procedura ta odwołuje się do stawek amortyzacji przyjętych w przepisach podatkowych, czyli w przypadku UDT, do stawek określonych w załączniku nr 1 do *ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych*³⁷. W praktyce zasady te nie zawsze były stosowane.

Nierzetelne było zaniechanie przez Urząd weryfikacji stawek amortyzacji środków trwałych. Stosownie do postanowień art. 32 ust. 3 *ustawy o rachunkowości*, poprawność stosowanych okresów i stawek amortyzacji środków trwałych powinna być przez jednostkę okresowo weryfikowana, powodując odpowiednią korektę dokonywanych w następnych latach obrotowych odpisów amortyzacyjnych. Stawkę w wysokości 10% dla praw wieczystego użytkowania gruntów przyjęto zgodnie z zaleceniami biegłego rewidenta z 1999 r., a więc z okresu w którym prawa te były klasyfikowane jako wartości niematerialne i prawne. W Urzędzie nie dokonano weryfikacji tej stawki co najmniej od 2002 r., kiedy to prawa te zostały ustawowo przeklasyfikowane z wartości niematerialnych i prawnych do środków trwałych.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że sporządzane przez UDT sprawozdania Rb-N, Rb-UN, Rb-Z, Rb-UZ za IV kwartał 2009 roku oraz za cztery kwartały 2010 r. zostały terminowo sporządzone i przekazane do Ministerstwa Gospodarki. NIK nie wnosi uwag do sprawozdań Rb-UN, Rb-Z i Rb-UZ. W sprawozdaniach Rb-N wykazywano natomiast dane rozbieżne z przedstawionymi w księgach rachunkowych UDT. W sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2009 r. różnica w danych wyniosła 173,5 mln zł, co wynikało przede wszystkim z nieuwjęcia w sprawozdaniu danych o posiadanych środkach pieniężnych i założonych lokatach. W przypadku sprawozdań Rb-N za poszczególne kwartały 2010 r. rozbieżności pomiędzy danymi ujętymi w tych sprawozdaniach, a księgami rachunkowymi oscylowały

³⁷ Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654, ze zm.

w przedziale od 0,7 mln zł (III kwartał 2010 r.) do 1,1 mln zł (I kwartał 2010 r.). Dla sprawozdań za 2010 r. skala tych uchybień nie osiągała poziomu, który obligowałby Urząd do sporządzenia korekt, natomiast w przypadku sprawozdania sporządzonego za IV kwartał 2009 r. korekta taka, zgodnie z obowiązującym wówczas *rozporządzeniem*, powinna zostać opracowana i złożona.

Najwyższa Izba Kontroli, kierując się pozytywną opinią biegłego rewidenta, nie dokonywała oceny rzetelności ksiąg rachunkowych UDT. NIK zwraca jednak uwagę, że przedstawione powyżej uchybienia mogły wpłynąć na zniekształcenie danych o kosztach amortyzacji prezentowanych w rachunku zysków i strat, jak i wartości majątku trwałego w bilansie, przy czym wartość tych różnic, w ocenie NIK, można uznać jako mało istotną.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w realizacji działań określonych w *Programie (planie) działania Urzędu Dozoru Technicznego na 2010 rok*, w zakresie: wykonywania czynności określonych *ustawą o dozorcze technicznym*, uznawania przez UDT kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych oraz podejmowania niektórych rodzajów działalności i zarządzania. W 2010 r. wykonano ponad 729 tys. badań technicznych, przekraczając o 2% założony w tym zakresie plan. W wyniku przeprowadzonej oceny decyzji wydanych przez Urząd w 2010 roku, dokonanej na podstawie losowo wybranych 10 decyzji administracyjnych w sprawie eksploatacji urządzeń technicznych wydanych po wykonaniu badań technicznych stwierdzono, że procedury określone w *Kodeksie postępowania administracyjnego*³⁸ zostały dotrzymane.

NIK wniosowała o podjęcie działań mających na celu uzupełnienie polityki rachunkowości o zasady określania obowiązujących w UDT stawek amortyzacji oraz procedury ich weryfikacji oraz o wzmocnienie mechanizmów kontroli zarządczej w Urzędzie, w szczególności poprzez wprowadzenie procedur merytorycznej weryfikacji sprawozdań finansowych.

4. NIK przeprowadziła kontrolę działań Ministra Gospodarki związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa zaopatrzenia Polski w węgiel kamienny (ze złóż krajowych) w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 września 2009 r., wyrażając pozytywną ocenę, pomimo stwierdzonych uchybień.

W *Polityce energetycznej Polski do 2030 r.* prognozowano spadek krajowego zapotrzebowania na węgiel kamienny z 76 500 tys. ton w 2006 r. do 64 000 tys. ton w 2030 r.

³⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071, ze zm.).

to jest o 16,3%. Prognoza ta jest jednowariantowa. W ocenie NIK, dla potrzeb takiego dokumentu celowym było opracowanie długookresowego bilansu paliwowo – energetycznego kraju do 2030 r., zawierającego wszystkie pozycje przychodów i rozchodów paliw, w tym węgla kamiennego. Prognoza taka byłaby bardziej precyzyjna i lepiej odzwierciedlała dynamikę przyszłych procesów gospodarczych. W *Polityce energetycznej...* uwzględniono prognozowane wielkości zapotrzebowania na węgiel kamienny pochodzące tylko z jednego źródła, pomimo iż były dostępne inne opracowania, a podawane w nich wielkości znacząco odbiegały od zamieszczonych w tym dokumencie.

Realizowane w latach 1990-2007 rządowe programy restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego ukierunkowane były na poprawę rentowności branży poprzez zmniejszanie nadmiernych i nierentownych mocy produkcyjnych. Cel ten w dużym stopniu został osiągnięty. Spowodowało to jednak stopniowe wyczerpywanie się zasobów węgla znajdujących się w czynnych poziomach wydobywczych kopalń, gdyż w programach restrukturyzacji nie uwzględniono konieczności dokonywania (w odpowiednich rozmiarach) tzw. inwestycji początkowych, udostępniających do eksploatacji nowe zasoby. Powyższa sytuacja przyczyniła się do powstania wieloletnich zaniedbań inwestycyjnych, które w perspektywie długoterminowej mogą zagrozić bezpieczeństwu dostaw węgla ze złóż krajowych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Ministra Gospodarki zmierzające do zabezpieczenia środków budżetowych na dotowanie inwestycji początkowych. W *ustawie o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008-2015* przewidziano możliwość dofinansowania inwestycji początkowych z budżetu państwa (do 30% ich wysokości). W projekcie ustawy budżetowej na 2009 r., pomimo starań Ministra Gospodarki, nie uwzględniono dotacji w kwocie 405 969 tys. zł na dofinansowanie inwestycji początkowych. Minister Finansów stwierdził, iż nie jest to zadanie, którego realizacja nie może odbyć się bez udziału środków publicznych. W 2009 r. Minister Gospodarki zwrócił się o zabezpieczenie w 2010 r. środków na dofinansowanie inwestycji początkowych w maksymalnie dopuszczalnej kwocie 859 200 tys. zł³⁹. W *ustawie budżetowej na 2010 r.* przewidziano na ten cel 400 000 tys. zł.

³⁹ Kwota ta stanowiła 30% zaplanowanych przez spółki węglowe nakładów na inwestycje początkowe w latach 2009 – 2010 w wysokości 2 864 084 tys. zł. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) Nr 1407/2002 pomoc na inwestycje początkowe nie może przekroczyć 30% kosztów projektu inwestycyjnego oraz nie może być wypłacona po 31 grudnia 2010 r.

Planowane do poniesienia nakłady inwestycyjne ogółem spółki węglowe określiły w opracowanych w 2007 r. strategiach działalności na lata 2007-2015. Łączna wysokość tych nakładów (początkowych i pozostałych) w 5 spółkach to 19 633 289,5 tys. zł. Udział środków własnych w łącznych nakładach ma wynieść 90,2%, natomiast 90,8% środków własnych mają stanowić odpisy amortyzacyjne. W zgłoszonych w kwietniu 2008 r. przez spółki propozycjach projektów inwestycyjnych wykazano planowane nakłady na inwestycje początkowe w latach 2007-2015 w łącznej kwocie 6 645 975 tys. zł, w tym 2 864 084 tys. zł do poniesienia w latach 2009-2010.

Uwzględniając niedobór środków finansowych na prowadzenie inwestycji początkowych, NIK pozytywnie ocenia celowość rezygnacji przez Ministra Gospodarki z poboru dywidendy od spółek górniczych, w stosunku do których pełnił on nadzór właścicielski. Spółki te w latach 2006-2008 uzyskały zysk netto w kwocie 1 079 232,2 tys. zł, natomiast Minister pobrał dywidendę w łącznej wysokości zaledwie 11 000 tys. zł (od Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA., której łączny zysk netto za lata 2006-2008 wynosił 891 191,8 tys. zł). Spółka Lubelski Węgiel „Bogdanka” SA, w której prawa z akcji wykonuje Minister Skarbu Państwa, wypłaciła z tytułu dywidendy łącznie 144 479,3 tys. zł, tj. 52% zysku netto osiągniętego w latach 2006-2008 (277 851,4 tys. zł). Skarb Państwa uzyskał z tego tytułu 139 871,1 tys. zł.

Minister Gospodarki wykonał dyspozycję art. 24 ust. 2 *ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008 – 2015*, zlecając opracowanie *Studium wykonalności projektu instalacji do produkcji paliw gazowych i płynnych z węgla kamiennego*. Zgodnie z zapisami *Studium...* opłacalna może być budowa instalacji do produkcji metanolu oraz wodoru ze zgazowania węgla kamiennego, ponieważ te przedsięwzięcia powinny zapewnić zwrot zainwestowanego kapitału w okresie od 14 do 20 lat w zależności od lokalizacji inwestycji oraz od wyboru jednego z trzech scenariuszy rozwiązania problemu emisji dwutlenku węgla. Wytwarzanie wodoru i metanolu w jednej tylko instalacji - według danych zawartych w opracowaniu - pozwoliłoby na zapewnienie paliwa wszystkim zakładom chemicznym w Polsce, a tym samym na uniezależnienie przemysłu chemicznego od ryzyka związanego z kształtowaniem się wielkości dostaw i cen gazu ziemnego, zwłaszcza pochodzącego z importu. Wyniki *Studium...* wykazały natomiast, że w obecnych warunkach nierentowna byłaby budowa instalacji do produkcji paliw płynnych z węgla kamiennego, gdyż w żadnym ze scenariuszy nie zapewniłaby zwrotu zainwestowanego kapitału

NIK odnotowała aktywność Ministra Gospodarki w procesie legislacyjnym związanym z nowelizacją ustawy – *Prawo geologiczne i górnicze*. Do projektu tej ustawy, opracowanego przez Ministra Środowiska, Minister Gospodarki zgłosił 50 uwag, z których 15 zostało całkowicie lub częściowo przyjętych. Szczególnie ważną, przyjętą ostatecznie przez Komitet Rady Ministrów, była propozycja Ministra Gospodarki, aby podziemne wyrobiska górnicze nie były traktowane jako obiekty budowlane zakładu górniczego. O ile znowelizowana ustawa, o której mowa, weszłaby w życie, to podziemne wyrobiska górnicze przestałyby podlegać opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości. W ocenie NIK, przyczyni się to do obniżenia kosztów funkcjonowania przedsiębiorców górniczych, a tym samym do poprawy ich pozycji rynkowej.

W ocenie NIK, niedostateczne było jednak zainteresowanie Ministra Gospodarki problemem ochrony zasobów węgla. I tak, Minister nie zgłosił sprzeciwu wobec usunięcia z projektu ustawy przez Ministra Środowiska kryteriów bilansowości, czyli jednakowych dla wszystkich przedsiębiorców górniczych zasad kwalifikowania zasobów geologicznych do zasobów bilansowych lub pozabilansowych. Uwag w tym zakresie nie zgłoszono, kierując się koniecznością wprowadzenia udogodnień dla przedsiębiorców górniczych w rozpoczynaniu i wykonywaniu działalności wydobywczej. NIK generalnie podziela pogląd o potrzebie upraszczania przepisów i ich liberalizacji w wymagających tego sytuacjach. W tym konkretnym przypadku liberalizacja zasad prowadzenia górniczej działalności gospodarczej nie powinna stwarzać warunków do zmniejszenia ochrony zasobów węgla kamiennego wskutek wprowadzenia dowolności określania takich kryteriów przez przedsiębiorców.

Minister Gospodarki – w ocenie NIK nietrafnie - zaproponował też, aby zawarty w projekcie ustawy przepis obligujący Ministra Środowiska do określania - w koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża - minimalnego stopnia wykorzystania zasobów złoża oraz przedsięwzięć niezbędnych w zakresie racjonalnej gospodarki złożem, zastąpić zapisem fakultatywnym. Propozycja ta została przyjęta przez Ministra Środowiska. W ocenie NIK, celowe – z punktu widzenia ochrony krajowych zasobów węgla kamiennego - jest ustawowe zobowiązanie organu koncesyjnego do określania obligatoryjnego, minimalnego stopnia wykorzystania zasobów, poniżej którego eksploatacja złoża nie byłaby dopuszczalna.

4. Wykonanie planów finansowych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i dochodów własnych oraz ich likwidacja

Zakłady budżetowe

W 2010 r. w cz. 20 funkcjonowało sześć zakładów budżetowych (cztery Ośrodki Centralnego Szkolenia Maszynistów, Ośrodek Doskonalenia Kadr oraz Centrum Doskonalenia Kadr Specjalistycznych. W 2009 r., w okresie od 1 stycznia do 15 grudnia 2009 r. było siedem zakładów - zlikwidowano Centrum Konferencyjno-Szkoleniowe (CKS) w Konstancinie-Jeziorna. W latach 2009-2010 zakłady budżetowe nie korzystały z dotacji budżetowej. W 2010 r. przychody zakładów budżetowych wyniosły 26 665,2 tys. zł (o 2,9% od kwoty planowanej po zmianach - 25 918,4 tys. zł) i niższe o 11,2% od przychodów osiągniętych w 2009 r. (30 029,6 tys. zł). Należności netto zakładów budżetowych według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosły 43,8 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2009 r. – 770,8 tys. zł). Wydatki (koszty) zakładów budżetowych wyniosły 27 738,5 tys. zł, były o 7,4% wyższe od kwoty planowanej po zmianach (25 814,4 tys. zł) oraz niższe o 8,9% od wykonania w 2009 r. (30 450,8 tys. zł). Zobowiązania, na koniec 2010 r. wyniosły 109,9 tys. zł (w dniu 31 grudnia 2009 r. – 1 736,7 tys. zł). Wpłaty do budżetu nadwyżki środków obrotowych zakładów budżetowych wyniosły 435,7 tys. zł i były niższe o 51,1% od wpłat dokonanych w 2009 r. (890,3 tys. zł). Przeciętne zatrudnienie w 6 zakładach wyniosło 105 osób i było niższe niż w 2009 r. o 36 osób, tj. o 25,5%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) wyniosło w 6 zakładach 3 502,72 zł i było wyższe niż w 2009 r. o 11,5% (3 141,41 zł).

Roczne łączne sprawozdanie Rb-30 z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2010 roku sporządzono na podstawie 6 sprawozdań jednostkowych. W sprawozdaniach tych wykazano nadwyżkę środków obrotowych w łącznej wysokości 1 146,3 tys. zł, z tego za 2009 r. - 435,7 tys. zł i za 2010 r. - 710,6 tys. zł.

Trzy zakłady terminowo i w wymaganej wysokości dokonały wpłaty do budżetu nadwyżki środków obrotowych za 2009 r., wpłaty za 2010 r. mogły być dokonywane do dnia zamknięcia rachunków bankowych przez likwidowane zakłady budżetowe. Ponadto, w 2010 r. dwa zakłady budżetowe dokonywały wpłat na rachunek MG środków pochodzących z najmu i dzierżawy, które łącznie wyniosły 140 tys. zł.

Na podstawie art. 88 ust. 1 pkt 1 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych*⁴⁰ Minister Gospodarki dokonał likwidacji w drodze sześciu zarządzeń z dnia 16 sierpnia 2010 r. zakładów budżetowych: Centrum Doskonalenia Kadr Specjalistycznych w Chorzowie-Batorym (dalej: CDKS), Ośrodka Doskonalenia Kadr (dalej: ODK) w Mysłowicach, Ośrodków Centralnego Szkolenia Maszynistów (dalej: OCSM) w Mińsku Mazowieckim, Radomiu, Włocławku i Wrocławiu. Podpisanie przez Ministra Gospodarki czterech zarządzeń było poprzedzone uzyskaniem zgody od Ministra Pracy i Polityki Społecznej na przejęcie od dnia 1 stycznia 2011 r. czterech OCSM. W dniu 23 września 2010 r. Minister Gospodarki zawarł dwa porozumienia, tj. z:

- Prezesem Urzędu Dozoru Technicznego na przejęcie mienia i zadań realizowanych przez CDKS w Chorzowie i ODK w Mysłowicach;
- Komendantem Głównym Ochotniczych Hufców Pracy na przejęcie mienia, nieruchomości i zadań realizowanych przez 4 likwidowane OCSM w Mińsku Mazowieckim, Radomiu, Włocławku i Wrocławiu.

NIK nie wniosła uwag do sposobu przekazania mienia po zlikwidowanych zakładach budżetowych.

Gospodarstwa pomocnicze

W I półroczu 2010 r. funkcjonowały trzy gospodarstwa pomocnicze, a w II półroczu 2010 r., w związku z likwidacją Centrum Informacji Społeczno-Gospodarczej (CISG), działalność prowadziły dwa gospodarstwa.

W latach 2009-2010 nie korzystały one z dotacji budżetowej. Przychody gospodarstw pomocniczych wyniosły 9 277,7 tys. zł, były niższe o 10% od kwoty planowanej po zmianach (10 307,4 tys. zł) i wyższe o 8,1% od przychodów osiągniętych w 2009 r. (8 583,1 tys. zł). Należności netto gospodarstw według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosły 66,2 tys. zł (wg stanu na 1 stycznia 2010 r. – 662,1 tys. zł). Wydatki (koszty) gospodarstw pomocniczych wyniosły 9 321,8 tys. zł (o 9,2% niższe od planu po zmianach - 10 270,7 tys. zł) i o 10% wyższe od wykonania w 2009 r. (8 472,5 tys. zł). Zobowiązania gospodarstw według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosły 60,2 tys. zł (na dzień 1 stycznia 2010 r. – 1 960 tys. zł). Wykazane przez 2 gospodarstwa pomocnicze wpłaty z zysku do budżetu wyniosły 41,8 tys. zł i były wyższe o 770,8% od wpłat dokonanych w 2009 r. (4,8 tys. zł). Przeciętne zatrudnienie w gospodarstwach w 2010 r. wyniosło 51 osób, a w 2009 r. – 77 osób. Przeciętne miesięczne

⁴⁰ Dz. U. Nr 157, poz. 1241 ze zm., dalej *ustawa Przepisy wprowadzające ufp*.

wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) w 2010 r. wyniosło 3 5513 zł i było wyższe niż w 2009 r. o 47,2%.

Roczne łączne sprawozdanie Rb-31 z wykonania planów finansowych gospodarstw pomocniczych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2010 roku zostało sporządzone na podstawie 3 sprawozdań jednostkowych wykonanych przez gospodarstwa pomocnicze. Wpłaty do budżetu dokonało CISG (2,3 tys. zł) i CKS (39,5 tys. zł).

Minister Gospodarki na podstawie zarządzenia z dnia 26 marca 2010 r., oraz dwóch zarządzeń z dnia 16 września 2010 r. zlikwidował 3 gospodarstwa pomocnicze: CISG, CKS i Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy w Rucianem-Nidzie. Wszystkie zadania planowe CISG zostały przekazane Departamentowi Gospodarki Elektronicznej w MG. Składniki majątku przejęło Ministerstwo. Z tytułu likwidacji rachunku CISG, na konto MG przekazano kwotę 101,8 tys. zł. W wyniku porozumienia zawartego w dniu 22 grudnia 2010 r. z Prezesem Agencji Rezerw Materiałowych, Dyrektor Generalny MG przekazał nieodpłatnie ARM majątek ruchomy, składniki mienia, stanowiące własność MG, które znajdowały się w użytkowaniu dwóch zlikwidowanych gospodarstw pomocniczych. W następstwie likwidacji rachunków bankowych CKS i Ośrodka, w dniu 31 grudnia 2010 r. na rachunek Ministerstwa wpłynęło odpowiednio 75,4 tys. zł i 127,9 tys. zł. NIK nie wniosła uwag do sposobu przekazania mienia po zlikwidowanych gospodarstwach pomocniczych.

Dochody własne

Roczne łączne sprawozdania Rb-34 z wykonania planów finansowych dochodów własnych jednostek budżetowych i wydatków nimi finansowanych za 2010 r. zostały prawidłowo sporządzone na podstawie sprawozdań jednostkowych oddzielnie dla czterech tytułów pozyskiwania dochodów.

Wpływy środków pieniężnych na rachunki dochodów własnych gromadzone przez 43 placówki zagraniczne wyniosły 677,3 tys. zł. Były niższe o 22% od dochodów planowanych (868,6 tys. zł) i o 21,3% od dochodów uzyskanych w 2009 r. (po korekcie 860,4 tys. zł). Źródłem dochodów były wpływy z najmu, dzierżawy lub sprzedaży składników majątkowych placówek zagranicznych w wysokości 75% tych wpływów (582,6 tys. zł), odsetki z tytułu wkładów i lokat na rachunkach bankowych placówek zagranicznych (81,7 tys. zł), odszkodowania i wpłaty za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie lub użytkowaniu placówki (11,3 tys. zł) oraz opłaty z tytułu zryczałtowanych kosztów rzeczywistych za wykonane czynności konsularne (1,7 tys. zł).

Wydatki poniesione z rachunków dochodów własnych przez 45 placówek zagranicznych wyniosły 1 298,7 tys. zł. Były o 19% niższe od wydatków planowanych (1 604,2 tys. zł) i o 41,1% wyższe od wydatków poniesionych w 2009 r. (po korekcie 920,2 tys. zł). Zostały przeznaczone na zakup usług remontowych (569 tys. zł), materiałów i wyposażenia (497,3 tys. zł), różne rozliczenia finansowe (137,8 tys. zł) oraz zakupy inwestycyjne (94,6 tys. zł).

Środki na rachunkach dochodów własnych placówek wyniosły według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. 140,9 tys. zł, a na 1 stycznia 2010 r. - 762,3 tys. zł.

Zgromadzone dochody własne przez WPHI, nadzorowane przez Ministra Gospodarki, mogą być wykorzystywane na dotychczasowe cele do 30 czerwca 2011 r. Zgodnie bowiem z art. 163 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych* dochody własne mogą być gromadzone na wydzielonym rachunku wyłącznie przez państwowe jednostki budżetowe mające siedzibę poza granicami RP, nadzorowane przez ministra właściwego do spraw zagranicznych.

5. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

Protokół

Do protokołu kontroli zostały zgłoszone zastrzeżenie, które oddalono z przyczyn formalnych. Protokół kontroli został podpisany w dniu 26 kwietnia 2011 r.

Wystąpienie pokontrolne

Wystąpienie pokontrolne skierowano do Ministra Gospodarki w dniu 28 kwietnia 2011 r. W wystąpieniu NIK wniosła o: zapewnienie dokonywania odpisów aktualizujących należności, wprowadzenie zasady uzasadniania wniosków o nagrody z tytułu osiągnięć w działalności proeksportowej, wyegzekwowanie od firmy Cadbury Wedel Sp. z o.o. zaległego rocznego sprawozdania przewidzianego umową o dotację na finansowe wsparcie inwestycji, wyegzekwowanie od pracowników wykonujących w godzinach służbowych czynności w ramach prac zleconych w 2010 r. odpracowanie czasu przeznaczanego na te czynności oraz ustanowienie w tym zakresie stosownych procedur, a także ustalanie mierników oceny realizacji zadań w ramach budżetu zadaniowego w taki sposób, aby odzwierciedlały realizację zadań wykonywanych faktycznie przez Ministerstwo Gospodarki. Minister Gospodarki złożył do tego wystąpienia zastrzeżenia, które uchwałą Kolegium NIK z dnia 25 maja 2010 r. zostały częściowo uwzględnione.

Finansowe rezultaty kontroli

Na finansowe rezultaty kontroli złożyły się nieprawidłowości w łącznej kwocie 31 022,3 tys. zł, w tym:

- kwota 10 000 tys. zł wydatkowana z naruszeniem prawa, wskutek dokonania wydatku z budżetu środków europejskich wbrew przepisom art. 162 pkt 3 *ustawy o finansach publicznych*, tj. przed uzyskaniem zgody Ministra Finansów na zmianę przeznaczenia środków oraz przed wydaniem właściwej decyzji przez Ministra Gospodarki. Stanowiło to naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 11 ust.1 *ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*).
- kwota 5 374,8 tys. zł wydatkowana w 2010 r. z naruszeniem prawa przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości z tytułu umów z trzema podmiotami, które nie spełniały kryteriów uzyskania wsparcia finansowego.
- potencjalne sprawozdawcze skutki nieprawidłowości, powstałe wskutek skorygowanego w trakcie kontroli błędu dotyczącego wysokości należności w sprawozdaniu Rb-27

na kwotę 271,3 tys. zł oraz błędnego naliczenia wysokości odsetek w kwocie 5,4 tys. zł oraz w sprawozdaniu finansowym za rok 2010 wskutek nienaliczenia odpisów aktualizujących należności na dzień 31 grudnia 2010 r. w kwocie 15 370,8 tys. zł.

Załącznik nr 1

Dochody budżetowe

Dochody budżetowe

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010		5:4
		Wykonanie	Ustawa	Wykonanie	
		tys. zł			
1	2	3	4	5	6
	Ogółem, w tym:	-365 322,3	65 733	89 221,2	135,7
1.	Dział 100-Górnictwo i kopalnictwo	688,3	659	1 172	177,8
1.1.	Rozdział 10001-Górnictwo węgla kamiennego	632,5	603	1 107,1	183,6
1.2.	Rozdział 10005-Produkcja soli	55,6	56	64,9	115,9
1.3.	Rozdział 10095-Pozostała działalność	0,1	0	0	x
2.	Dział 150-Przetwórstwo przemysłowe	15 718,4	15 891	26 026,5	163,8
2.1.	Rozdział 15011-Rozwój przedsiębiorczości	260,1	34	18,7	55
2.2.	Rozdział 15012-Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	10 078,4	9 415	11 064,9	117,5
2.3.	Rozdział 15014-Wsparcie finansowe inwestycji	25,4	0	10 659,2	x
2.4.	Rozdział 15078-Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0	0	42,3	x
2.5.	Rozdział 15095-Pozostała działalność	5 354,6	6 442	4 241,4	65,8
3.	Dział 500-Handel	-452 389,7	811	1 498,5	184,8
3.1.	Rozdział 50003-Agencja Rezerw Materiałowych	-452 875	450	299	66,5
3.2.	Rozdział 50005-Promocja eksportu	485,3	361	1 200	332,4
4.	Dział 710-Działalność usługowa	357,2	0	738,2	x
4.1.	Rozdział 71017-Polskie Centrum Akredytacji	357,2	0	738,2	x
5.	Dział 750-Administracja publiczna	43 345,6	27 408	36 266,4	132,3
5.1.	Rozdział 75001-Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	42 457,3	26 926	34 816,9	129,3
5.2.	Rozdział 75057-Placówki zagraniczne	850,6	470	1 296,2	275,8
5.3.	Rozdział 75061-Ośrodek Studiów Wschodnich	32	10	9,7	97
5.4.	Rozdział 75095-Pozostała działalność	0,9	1	96,1	9 610
5.5.	Rozdział 75097-Gospodarstwo pomocnicze	4,8	1	47,5	4 750
6.	Dział 752-Obrona narodowa	942,7	810	1 434,8	177,1
6.1.	Rozdział 75215-Zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	942,7	810	1 434,8	177,1
7.	Dział 756-Dochody od osób prawnych, osób fizycznych i innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	25 000	20 000	20 000	100
7.1.	Rozdział-75624 Dywidendy	25 000	20 000	20 000	100
8.	Dział 801-Oświata i wychowanie	1 015,2	154	1 302,1	845,5
8.1.	Rozdział 80142-Ośrodki szkolenia, doksztalcania i doskonalenia kadr	1 015,2	154	1 302,1	845,5
9.	Dział 900-Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0	0	782,7	x
9.1.	Rozdział 90011-Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	0	0	782,7	x

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

Załącznik nr 2

Wydatki budżetowe

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010*			6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Budżet po zmianach	Wykonanie		
		tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7	8
	Ogółem, w tym:	2 492 416,7	1 197 500	1 945 753,2	1 829 188,9	152,8	94
1.	Dział 100-Górnictwo i kopalnictwo	449 168	412 159	876 807,1	875 902,5	212,5	99,9
1.1.	Rozdział 10001-Górnictwo węgla kamiennego	380 122,8	349 500	797 200,5	396 351,2	113,4	49,7
1.2.	Rozdział 10002-Górnictwo węgla brunatnego	1,1	1	5,1	5,1	510	100
1.3.	Rozdział 10005-Produkcja soli	56 917,5	52 438	65 000	65 000	123,9	100
1.4.	Rozdział 10095-Pozostała działalność	12 126,6	10 220	14 601,5	14 546,2	142,3	99,6
2.	Dział 150-Przetwórstwo przemysłowe	1 532 921,2	353 906	630 584,9	544 296,7	153,8	86,3
2.1.	Rozdział 15004-Zadania w zakresie bezpiecznego wykorzystania energii atomowej	-	-	10 689	10 380,9	-	97,1
2.2.	Rozdział 15006-Hutnictwo	240	250	230	230	92	100
2.3.	Rozdział 15011-Rozwój przedsiębiorczości	6 120,6	6 843	8 241,6	7 564	110,5	91,8
2.4.	Rozdział 15012-Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	748 851,6	161 237	370 381,5	355 446,8	220,4	96
2.5.	Rozdział 15014-Wsparcie finansowe inwestycji	118 323,2	82 283	96 960,8	65 487,5	79,6	67,5
2.6.	Rozdział 15078-Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	-	-	70 000	37 167	-	53,1
2.7.	Rozdział 15095-Pozostała działalność	659 385,8	103 293	74 082	68 020,5	65,9	91,8
3.	Dział 500-Handel	224 095,5	140 626	144 142,5	139 107,6	98,9	96,5
3.1.	Rozdział 50003-Agencja Rezerw Materiałowych	168 648,2	94 699	94 699	94 699	100	100
3.2.	Rozdział 50005-Promocja eksportu	55 447,3	45 927	49 443,5	44 408,6	96,7	89,8
4.	Dział 750-Administracja publiczna	194 981,4	213 899	217 308,7	195 092,8	91,2	89,8
4.1.	Rozdział 75001-Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	114 260,1	132 229	137 280,8	119 792,7	90,6	87,3
4.2.	Rozdział 75057-Placówki zagraniczne	69 772,2	72 339	70 539	66 116,5	91,4	93,7
4.3.	Rozdział 75061-Ośrodek Studiów Wschodnich	8 538,2	8 435	8 500,1	8 500,1	100,8	100
4.4.	Rozdział 75076-Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej	-	896	896	681,3	76	76
4.5.	Rozdział 75095-Pozostała działalność	2 410,9	-	92,8	2,2	-	2,4
5.	Dział 752-Obrona narodowa	80 027,3	73 369	73 369	73 159,7	99,7	99,7
5.1.	Rozdział 75212-Pozostałe wydatki obronne	422,3	369	369	159,7	43,3	43,3
5.2.	Rozdział 75215-Zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych RP	79 605	73 000	73 000	73 000	100	100
6.	Dział 754-Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	3,1	29	29	2,5	8,6	8,6
6.1.	Rozdział 75417-Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego	3,1	29	29	2,5	8,6	8,6
7.	Dział 900-Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	11 220,2	3 512	3 512	1 627,1	46,3	46,3
7.1.	Rozdział 90011-Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	11 220,2	3 512	3 512	1 627,1	46,3	46,3

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków.

* Wydatki 2010 r. są nieporównywalne z wykonaniem 2009 r. z uwagi na wyodrębnienie budżetu środków europejskich.

Załącznik nr 3

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2009			Wykonanie 2010			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70****	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70****	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		osób	tys. zł	zł	osób	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem wg statusu zatrudnienia*, w tym:	1.270	87 892,5	5 767,2	1.319	93 714,3	5 920,9	102,7
	01-osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	229	12 088,2	4 398,9	229	12 333,1	4 486,9	102
	02-osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	7	915,7	10 901,2	6	844,5	11 729,7	107,6
	03-członkowie korpusu służby cywilnej**	792	57 062,9	6 004,1	850	65 060,8	6 378,5	-
	10-żołnierze i funkcjonariusze	11	1 085,9	8 226,5	9	939,1	8 696,7	105,7
	13-członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej***	-	-	-	225	14 536,6	5 383,9	-
	14-członkowie służby zagranicznej, niebędący członkami korpusu służby cywilnej***	147	11 588,7	6 569,6	-	-	-	-
	15-pracownicy niebędący członkami służby zagranicznej, zatrudnieni w placówkach na podstawie umów o pracę (zawartych na podstawie prawa polskiego)***	71	2 992,8	3 512,7	-	-	-	-
	16-osoby zajmujące wysokie stanowiska państwowe niebędące kierowniczymi stanowiskami państwowymi**	13	2 158,3	13 835	-	-	-	-
1.	Dział 750-Administracja publiczna	1.270	87 892,5	5 767,2	1.319	93 714,3	5 920,9	102,7
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej według statusy zatrudnienia	915	65 347,1	5 951,5	961	71 430,6	6 194,1	104,1
	01-osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	92	4 124,3	3 735,8	96	4 586	3 980,9	106,6
	02-osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	7	915,7	10 901,2	6	844,5	11 729,7	107,6
	03-członkowie korpusu służby cywilnej	792	57 062,9	6 004,1	850	65 060,8	6 378,5	-
	10-żołnierze i funkcjonariusze	11	1 085,9	8 226,5	9	939,3	8 696,7	105,7
	16-osoby zajmujące wysokie stanowiska państwowe niebędące kierowniczymi stanowiskami państwowymi**	13	2 158,3	13 835	-	-	-	-
1.2.	Rozdział 75057 Placówki zagraniczne wg statusu zatrudnienia, w tym:	293	17 964,5	5 162,2	293	17 594,3	5 004,1	96,9
	01-osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	72	3 383	3 915,5	68	3 057,7	3 747,2	95,7
	13- członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej***	-	-	-	225	14 536,6	5 383,9	-

	14-członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej ^{***}	147	11 588,7	6 569,6	-	-	-	-
	15-pracownicy niebędący członkami służby zagranicznej, zatrudnieni w placówkach na podstawie umów o pracę (zawartych na podstawie prawa polskiego) ^{***}	71	2 992,8	3 512,7	-	-	-	-
1.3.	Rozdział 75061 Ośrodek Studiów Wschodnich wg statusu zatrudnienia:	65	4 580,9	5 873	65	4 689,4	6 012	111,2
	01-osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	65	4 580,9	5 873	65	4 689,4	6 012	111,2

* Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

** Dane wykazane w statusie 3 za lata 2009 i 2010 są nieporównywalne z uwagi na likwidację w 2010 r. statusu zatrudnienia 16-osoby zajmujące wysokie stanowiska państwowe niebędące kierowniczymi stanowiskami państwowymi i ujęcie powyższych osób w statusie 3-członkowie korpusu służby cywilnej.

*** W 2010 r. w Rb-70 status zatrudnienia 14- członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej i status 15 – pracownicy niebędący członkami służby zagranicznej, zatrudnieni na placówkach na podstawie umów o pracę (zawartych na podstawie prawa polskiego) zostały ujęte w statusie 13 – członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej.

**** Zgodnie z przepisami rozdziału 12 § 20 pkt 11 rozporządzenia Ministra w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401 – 405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celnej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

Załącznik nr 4

Wydatki budżetu środków europejskich

Lp.	Wyszczególnienie	2010			6:4	6:5
		Ustawa	Budżet po zmianach	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	4	5	6	7	8
	Ogółem, w tym:	933 898	1 967 729,5	1 834 463,5	196,4	93,2
1.	Dział 150-Przetwórstwo przemysłowe	811 761	1 834 081,1	1 738 017,3	214,1	94,7
1.1.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	660 427	1 682 747,1	1 600 371,9	242,3	95,1
1.2.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	151 334	151 334	137 645,4	90,9	90,9
2.	Dział 500-Handel	42 469	35 004,7	11 560,5	27,2	33
2.1.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	39 469	32 004,7	11 560,5	29,2	36,1
2.2.	Szwajcarsko-Polski Program Współpracy	3 000	3 000	0	x	x
3.	Dział 750-Administracja publiczna	15 447	17 856	12 029,4	77,8	67,3
3.1.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	11 958	8 133	2 871,5	24	35,3
3.2.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	3 489	9 723	9 157,9	262,4	94,1
4.	Dział 900-Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	64 221	80 787,7	72 856,3	113,4	90,1
4.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	64 221	80 787,7	72 856,3	113,4	90,1

Załącznik nr 5**Kalkulacja oceny końcowej część 20 Gospodarka**

Oceny wykonania budżetu części 20 *Gospodarka* dokonano stosując kryteria⁴¹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2010 roku.

Dochody: 89 221,2 tys. zł

Wydatki (wydatki budżetu krajowego + wydatki budżetu środków europejskich):
3 663 652,4 tys. zł

Łączna kwota G: 3 752 873,6 tys. zł

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = 0,9762$

Waga dochodów w łącznej kwocie $Wd = 0,0238$

Ocena cząstkowa dochodów: pozytywna (4).

Obniżenia oceny o jeden punkt dokonano, ze względu na stosowanie nieprawidłowej 10% zamiast 12% stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych, wskutek czego zaniżono należności budżetowe naliczone za IV kwartał 2010 r. o 5,4 tys. zł oraz naliczenia odsetek w wysokości 271,3 tys. zł od wiarytelności dłużnika znajdującego się w stanie upadłości. W związku z kontrolą NIK naliczenia te zostały skorygowane.

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna (4)

Nieprawidłowości dotyczyły wydatkowania niezgodnie z prawem 10 000 tys. zł, (0,27% ogółu wydatków w części 20) poprzez dokonanie wydatku majątkowego z budżetu środków europejskich z paragrafu wydatków niemajątkowych, przed uzyskaniem zgody Ministra Finansów na zmianę przeznaczenia środków oraz przed wydaniem właściwej decyzji o przeniesieniu środków tj. naruszeniem przepisów art. 162 pkt 3 *ustawy o finansach publicznych*. Ze względu na to, iż stanowiło to naruszenie dyscypliny finansów publicznych (art. 11 ust.1 *ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*) ocena cząstkowa wydatków została obniżona o jeden punkt.

Wynik końcowy Wk:: $(4 \times 0,0238) + (4 \times 0,9762) = 0,0952 + 3,9048 = 4$

Ocena ogólna zostaje obniżona do pozytywnej z zastrzeżeniami ze względu na pozostałe stwierdzone nieprawidłowości, polegające na: niedokonaniu odpisów aktualizujących należności w kwocie 15 370,8 tys. zł od 8 firm znajdujących się w stanie upadłości lub likwidacji; przyznawaniu nagród pieniężnych za szczególne osiągnięcia

⁴¹ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

w działalności na rzecz rozwoju polskiej gospodarki poprzez promocję gospodarczą niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie wewnętrznymi regulacjami oraz zaniechaniu uzasadniania wniosków o przyznanie tych nagród; brak procedur regulujących wykonywanie przez pracowników Ministerstwa w godzinach pracy dodatkowych, odpłatnych czynności wykonywanych na podstawie odrębnych umów i nakładających obowiązek odpracowania czasu przeznaczonego na wykonywanie tych czynności, a także niewyegzekwowaniu od jednego z podmiotów korzystających z finansowego wsparcia inwestycji obowiązku złożenia w ustalonym terminie sprawozdania z realizacji zobowiązań umownych.

Ocena ogólna: ocena pozytywna z zastrzeżeniami.

Załącznik nr 6

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Komisja Finansów Publicznych
6. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
7. Komisja Gospodarki
8. Minister Finansów
9. Minister Gospodarki
10. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego
11. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego

MINISTER GOSPODARKI

BDG-III-0911-1/24/11

2007/1518/11

Warszawa, 15 czerwca 2011 r.

Pan
Stanisław Jarosz
p.o. Wiceprezesa
Najwyższej Izby Kontroli

Stanowowy Panie Prezencie,

W związku z przekazaniem Informacji Najwyższej Izby Kontroli o *wynikach kontroli wykonania w 2010 roku budżetu państwa w części 20 Gospodarka*, na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 z późn. zm.), poniżej przedstawiam stanowisko do przedmiotowej Informacji.

- 1) Odnośnie **Podsumowania wyników kontroli** na str. 6 Informacji pragnę odnieść się do opisanych nieprawidłowości:
 - 1.1) Dokonania wydatku majątkowego w kwocie 10.000 tys. zł z § 6207 (...).

W dniu 2 grudnia 2010 r. zostało wystawione do Banku Gospodarstwa Krajowego *Zlecenie płatności* na kwotę 10.000.000 zł z przeznaczeniem na finansowanie wydatków wymienionych w planie rzeczowo-finansowym Ministerstwa Gospodarki na rok 2010 w rozdz.15095 w § 2007, które następnie w dniu 9 grudnia 2010 r. zostało przekazane Beneficjentowi przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Dokumenty księgowy w Ministerstwie Gospodarki są sporządzane na podstawie otrzymywanych miesięcznych informacji o płatnościach zrealizowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Informację dotyczącą w/w przekazanych kwot Ministerstwo Gospodarki otrzymało w m-cu styczniu 2011 roku, w której był wyszczególniony § 2007 przy przekazanej Beneficjentowi kwocie 10.000.000 zł. Kwota ta została zaksięgowana w § 6207, gdyż znana była już decyzja Ministra Finansów wyrażająca zgodę na zmianę kwalifikacji przedmiotowych środków.

Zapis księgowy był następujący:

- dokument księgowy z rejestru P_SE nr 2010/12/60 z dnia **2010.12.09**,
- data wystawienia: 2010.12.09,
- data operacji gospodarczej: 2010.12.09.

DEPARTAMENT 107/5
GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA
I PRYWATYZACJI
Data 16-06-2011
Sprawa 4100-01-01/2011

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Sekretariat Wiceprezesa Stanisława Jarosza
2 298 data wpływu 16.06.2011

Prawidłowy zaś zapis księgowy winien być następujący:

- dokument księgowy z rejestru P_SE nr 2010/12/60 z dnia **2010.12.31**, gdyż dokument z BGK wpłynął do Ministerstwa Gospodarki w styczniu 2011 r., zaś operacja gospodarcza dotyczyła 2010 roku,
- data wystawienia: 2010.12.31,
- data operacji gospodarczej: 2010.12.09.

W związku z powyższym, nieprawidłowe wpisanie daty w dokumencie księgowym nie powinno być traktowane jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Zgodnie z obowiązującą procedurą, o zmianach w klasyfikacji wydatku Ministerstwo Gospodarki poinformowało Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów.

Wobec nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Kolegium Najwyższej Izby Kontroli pracownicy Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Gospodarki zostali zobowiązani do zwrócenia szczególnej uwagi na ewidencjonowanie operacji pod właściwą datą tak, aby nie powtórzyły się więcej podobne sytuacje.

1.2) Niedokonanie odpisów aktualizujących należności.

Nie mogę zgodzić się z zarzutem niedokonania odpisów aktualizujących należności, a zatem działania niezgodnego z § 8 ust. 4 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami kraju (Dz. U. Nr 128, poz. 861)*.

Stosownie do treści § 27 ust. 1 w/w rozporządzenia: „Do ewidencji zdarzeń w roku obrotowym 2010, z wyjątkiem zdarzeń dotyczących wykonania budżetu środków europejskich stosuje się przepisy dotychczasowe”.

Zatem § 8 ust. 4 tego rozporządzenia nie miał zastosowania w 2010 roku. Niemniej jednak należy stwierdzić, że należności Ministerstwa Gospodarki dotyczą głównie należności z tytułu niewykorzystanych rezerw i ich „aktualizacja” następuje poprzez naliczanie odsetek zgodnie z przepisami *ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.)*.

Wobec nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Kolegium Najwyższej Izby Kontroli pracownik Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Gospodarki zwrócił się do

Ministerstwa Finansów o przedstawienie szczegółowych zasad postępowania w tego typu sprawach.

- 2) Odnosnie wyników kontroli NIK przedstawionych w *Informacji* pragnę poinformować, iż ocena NIK przedstawiona w *Informacji* różni się od oceny zawartej w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 20 *Gospodarka* z dnia 28 kwietnia br., znak: KGP-4100-01-01/2011.

W *Informacji*, na str. 18 podano, iż: „Badanie wydatków w kwocie 3 764 tys. zł na nagrody pieniężne (...) wykazało, że przyznawanie tych nagród było niezgodne z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami wewnętrznymi”, podczas gdy w przedmiotowym wystąpieniu pokontrolnym, na str. 3, w pkt. 2.1 odnoszącym się do nagród finansowanych ze środków na promocję eksportu (dział 500 Handel, rozdział 50005 Promocja eksportu, § 3040 Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczane do wynagrodzeń) stwierdzono, iż: „W ocenie NIK, przyznawanie tych nagród nie zawsze było zgodne z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami wewnętrznymi”.

W mojej opinii stwierdzenie zawarte w *Informacji* jest zbyt daleko idące i nie oddaje istoty oceny zawartej w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 28 kwietnia br., o którym mowa wyżej.

2 prowadzenie

MINISTER
ZUR
Grażyna Henclowska
WODSEKRETARZ STANU

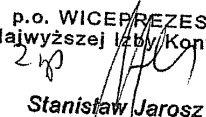
OPINIA

Prezesa Najwyższej Izby Kontroli
do stanowiska Ministra Gospodarki do *Informacji o wynikach kontroli*
wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 20 Gospodarka.

Minister Gospodarki w *Stanowisku* przedstawił argumentację uzasadniającą dlaczego nie zgadza się z niektórymi ocenami zawartymi w powyższej *Informacji*. W przypadku dwóch pierwszych punktów *Stanowiska* argumentacja ta jest zbieżna treścią zastrzeżeń złożonych do odnośnych fragmentów wystąpienia pokontrolnego, wystosowanego po zakończeniu niniejszej kontroli. Wobec nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Kolegium Najwyższej Izby Kontroli w pełni podtrzymuję kwestionowane przez Ministra Gospodarki zapisy zawarte w *Informacji o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 20 Gospodarka*.

Pragnę jednocześnie zwrócić uwagę, że sporządzając *Stanowisko* Minister Gospodarki nie dostrzegł, iż w *Informacji* kwestia niedokonania odpisów aktualizacyjnych należności (punkt 1.2 *Stanowiska*) została istotnie doprecyzowana poprzez wyraźniejsze, niż uczyniono to w wystąpieniu pokontrolnym, wskazanie podstawy prawnej dokonywania takich odpisów. Stosowna treść *Informacji* (strony 10-11) nie zawiera już odwołania do przytoczonego w *Stanowisku* przepisu § 8 ust. 4 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej*¹.

W kwestii poruszonej w punkcie 2 *Stanowiska* uważam, że wskazana przez Ministra Gospodarki różnica pomiędzy sformułowaniami użytymi w wystąpieniu pokontrolnym oraz w *Informacji o wynikach kontroli* nie ma żadnego znaczenia z punktu widzenia oceny działań Ministra związanych z wypłatą nagród za szczególne osiągnięcia w działalności proeksportowej oraz w promocji gospodarczej i wspieraniu eksportu. W obydwu dokumentach przytoczona jest bowiem, niekwestionowana przez Ministra Gospodarki, faktografia wskazująca na skalę i rodzaj stwierdzonych nieprawidłowości.

p.o. WICEPREZESA
Najwyższej Izby Kontroli

Stanisław Jarosz

¹ Dz. U. Nr 128, poz. 861.